

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. = Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

Dr. Antal Géza
püspök
1866—1934.

Az esztendőfordulat nemcsak dunántúli egyházkerületünkre, hanem egész magyar református egyetemére is mélységes gyász fekete fátyolát borította rá Dr. Antal Géza püspök elhunytával.

Elköltözése nem jött váratlanul. Sápadt fehérségben sugárzó arcáról már régóta le lehetett olvasni Isten kezének hazahívó írását s sirbaroskadásával ez a hívás ment teljesedésbe. Hü és igaz szolgáját az Úr magához emelte, hogy földi életének nagy értékeit az Ő dicsősége látásának fényével aranyozza meg.

Dr. Antal Géza 1866 március 17-én Tatán született. Középszkolai elvégzése után Pápán volt theologus, de még be sem végezte a theológiát, már az utrechtii egyetem theologiai fakultására került, ahol a híres Bernhard-féle alapítványi stipendiumon három éven át bővítette theologiai tanulmányait és rakta le alapjait későbbi magasabbrendű egyházi elhivatásának. Hollandiai tartózkodása alatt nemcsak a holland nyelvet sajátította el, de más modern nyelvekben is alapos ismereteket szerzett, amit a bécsi egyetemen megszerzett filozófiai doktorátusa is igazol.

Hollandiában nyerte meg élettársának Opzomer Adelenak, Opzomer Kornél neves filozófus leányának kezét, aki Hollandia egyik legkiválóbb és legolvasottabb regényírójának fejlődött. Ez a családi kapcsolat volt az alapja annak az élénk és állandó összeköttetésnek, amelyet Dr. Antal Géza a külföldi protestáns egyházak intézőköreivel évtizedeken át fenntartani tudott.

Tanulmányainak bevégezése után Pápara került, ahol 1888-tól tíz éven át az ősi pápai kollégiumban gimnáziumi vallásstanár, majd 1898-tól

a pápai főiskola theologiai fakultásán volt tanár 1924-ig.

Mély és alapos tudományos készültsége nem tette egyoldalú rabjává tanszékének. Széleskörű látása, a társadalmi, politikai, pénzügyi élet nagy problémáit átfogó intuitív szemlélete egyenesen arra predisponálták, hogy vezérlő egyéniséggé nőjje ki magát. Városa és vármegyéje közéletében csakhamar irányadó tekintély lett. 1910-ben országgyűlési képviselővé választották a munkapárt politikai programja alapján s mint ilyen, Tisza István suitejének leghízelmasabb és legbensőbb tagjai közé tartozott. Valószínűleg innen eredt az az állandó kapcsolat, amit a kir. kormánnyal állandóan fenntartott és református egyházunk alapvető kérdéseinél egyházunk javára sokszor kamatoztatott. 1924-ben a dunántúli egyházkerület püspökévé választották. Választása a régi és az újabb theologiai irányzatok ütközője volt, melyből az ő időközben óriássá nőtt tekintélye került ki győztesen.

Mint püspök, kiváló szervező erejével, adminisztratív képességeinek teljességével és egyéniségének rokonszenves megnyilatkozásaival egyházkerületét mintaszerű rendben tartotta. Tevékeny részt vett az országos zsinat törvényalkotó munkáiban s a szerteágazó vélemények sokszor heves vitáit nem egyszer vezette mosolyos orcával kifejtett érveléseivel higgadt megoldásra. Az elsorvasadás szélére jutott apró dunántúli gyülekezetek sorsát égő szívvvel karolta fel és ennek a dédelgető szeretetnek lett a következménye az együttes lelkészi és tanítói képzésnek az egyetemes konventi tárgyalásokon ugyan keresztül ment, de a gyakorlati életbe nehezen beültethető megoldásra.

Elnöke volt az országos lelkészi nyugdíjintézet végrehajtó-bizottságának, hol a néhai nagy Dókus Ernő örökébe ült s féltő gondját melegen osztotta meg a válságos gazdasági helyzet miatt

sokszor nehézségekkel küzdő intézmény védelme és a támogatásra szorult özvegyek és árvák nyomorúsága között.

Temetése ez év január 2-án ment végbe. Óriási közönség osztatlan részvéte kísérte sírjába. Áldott legyen emlékezte.

Dr. Baltazár Dezső üdvözlése.

Püspök urunkat minden esztendőnek első napján sokan felkeresik jókívánságaikkal. Ez év első napján is felkeresték az Egyházkerület, Kollégium, debreceni egyház, Debrecen város, Hajdú vármegye és a különféle társadalmi egyesületek küldöttségei, hogy küldöiknek jókívánságait tolmácsolják.

Ez évben a Kollégium és Egyházkerület küldöttségének élén Dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár, kollégiumi igazgató, — a debreceni református egyház küldöttsége élén pedig Dr. Vásáry István polgármester, egyházi főgondnok üdvözölte a püspököt.

E két üdvözlő beszédre adott választ közöljük a következőkben :

I.

Dr. Baltazár Dezső válasza az egyházkerületi és kollégiumi tisztviselők újesztendei üdvözlésére.

Kedves Munkatársaim! Szeretett Barátaim!

Mélyen meghatottak a hozzám mindnyájatok nevében intézett üdvözlés szép szavai, melyekben az irántam való szeretet kifejezése előttem legkedvesebb ajándék. Fogadjátok érte benső, őszinte köszönetemet.

Nehéz multú esztendőből nehéz kilátású esztendőbe lépünk át. Megint nem teljesedett a reménység, hogy vidám orcával köszönhetnénk újesztendei első találkozásunkkor egymást. Az az általános világjelenség kétségtelenül megállapítható, hogy a keresztyénség válságba került. A válság oka nem az, mintha hasznos új igazságok túlhaladták volna a Szentírás igazságait, vagy mintha a Jézus életénél jobb élet-tartalmat és életformát talált volna a világ. A válság oka a keresztyén egyházak, a keresztyén társadalom, a keresztyén egyén olyan végzetes eltávolodása Jézus igazságaitól, hogy még csak meg sem próbálják ezeknek az igazságoknak ható erejét az élet próbakövén s az életet ezeken az igazságokén.

Könnyű élet után gyorsan fut a világ s a maga által támasztott szélben, porban, elveszíti a boldogság útját. Indulatok hajtják, nem a béke tartja. Gyűlölet égeti, nem a szeretet élteti. Erőszak szorítja alá, nem a szabadság emeli.

A keresztyénség válságának felidézésében jelentős tényező, hogy a keresztyén társadalom politikummá tette azt a hatalmat, amit hitben, szervezetben és intézményekben az ősök munkája, az elődök élete, áldozata az idvesség útjának egyengetésére, Jézus királyságának kiépítésére szánt. A léleknek és erőnek megmutatása emberi bölcsességnek hitető beszédébe ment át s az életformálás az evangélium értékmerőjét kiejtve kezéből, mindent a politikum kalmár mérlegére vet.

A magyarországi református egyház őskeresztyén ereje, a tiszta, elegyítetlen evangélium szolgálatának, a haza, a nemzet szolgálatával kapcsolódó

nagyszerű összetétele, amit a magyar kálvinisták kálvinizmusá történelmi ötvözet keménységével és szépségével jelent: ma már nem részesül abban az értékelésben és tiszteletben, ami kétfelől csapkodó vihar ellen is védekezési képességét, vallási és nemzeti feladatok együtt, hiány nélkül teljesítésére alkalmazhatóságát megilleti.

Az egyházak törekvései, életnyilvánulásai két országot érintenek. Az Isten országát közvetlenül, a földi országot közvetve. Ha az egyház aktív politikummá válik, akkor isteni hivatásától elszakad, megszűnik az Isten országának tényezője lenni. Földi hatalmat szerezhet, de elveszti azt a hatalmat, amivel meglehet győzni a világot: a hit hatalmát. Ha passzív politikummá válik, akkor mind a két országbeli tényezőse veszendőbe megy; mert a hitvalló szabadság és bizonyágtévő bátorság hiánya mindkét ország polgári joga viselésének méltóságára méltatlanná, gyakorlására képtelenné teszi.

A magyar kálvinista egyház erre a lejtőre került. A lejtő esését gyorsítja a szegénység, amely a lelket eladóvá, az egész életet szolgává teszi. Tehát ellentétévé annak a szabadságnak, amellyel Jézus az istenfiúságot kötötte össze. Ennek a folyamatnak aggasztó jeleivel itt Debrecenben tömegesen találkozunk. A magyar kálvinizmus itteni hatása a lélekszám-arányon messze alul marad. Debrecen megszűnt a magyar kálvinizmus bevehetetlen fellegvára lenni. Mária Terézia óta az államhatalom a multban is, a jelenben is tervszerűen és következetesen rontja a mi kárunkra a felekezeti számarányt, gyengíti a város anyagi erejét, lejárhatja jóhírnevét. Ehhez járul, hogy a magunk gyülekezete hajlamosabb a kétesértékű idegen felé hajlásra, mint a régi jó iránti hűségre.

Innen nincs többé a kálvinizmusnak az a kisugárzása, amely szent termékenyítés erejével hatná át a Tiszántúl gyülekezeteit, mert minden egészséges hatás ellen magunk között nyomban felsorakozik a lerontó ellenhatás. A történelem tápláló és felemelő emlékei bent a tűzhelynél is átértékelés alá kerülnek s az erőltetett megállapítások végzik a lelkekben végzetes rombolásaikat.

Mikor nagy a veszély, a védelem a legszükségesebbekre szorítkozik. A védelem történelmi érdemű intézménye a Kollégium. Védelmének legszükségesebb tárgya az evangélium Jézus tudományával, életével, felettünk való egyeduraságával. Másik tárgya az erők és értékek amaz aranybányája, amit a kálvinizmus Magyarország nemzeti létének multja, jelene és jövője számára jelent.

Kérlek benneteket, hogy az oltalmazás fegyverét s az építés vakolókanalát vegyétek fel és figyeljétek a bizonyos zengésű trombitára. A lelkiismeret parancsol és ítél. Legyen lelkiismeretek és hallgassatok reá, hogy legyen javatokra mindenben boldog az új esztendő.

II.

Dr. Baltazár Dezső püspök válasza a debreceni presbitérium újesztendei üdvözlésére.

Kedves Presbitertársaim!

A megbecsülés és szeretetet ékességeitől gazdag üdvözlőbeszédet a kiváló tolmácsolónak s mindnyájatoknak köszönöm. A jelenvaló zavaros és veszedelmes időkben szabadulást és minden jót a szeretet erejétől

*Ki vagy Te? Pál-Saul, a hitre megfért?
Vagy Péter, a szikla, ki meghalni sem félt
S kinek hitén a szentegyház megépült?
— Ha majd e durva „most” regékbe szépült
S a szó szabadon, büszkén, bátran felrivall:
Ki voltál? Ember! Ezt harsogja majd a dal,
Az újju új jövő. S bűnbánó sárga vénék
Fátylas zászlók alatt megbűjva jeldicsérnek.*

*Majd ünnepelnek — trónusokra ülve
És szónokolnak, — göggel hátra dülve —
Kigyóknak ámitó, szép síma nyelven
S a tapsokat mind büszkén bezsebelven
Emléked szent lüzén (a néma nép süket)
Sütik a saját jó kis pecsenyéjüket!
(— A nagy Pál s Péter sok guzsadt árnyék utóda
Aranyos száján nem ma is ezé a nóta?!)*

*Te bátor püspök, jénylő lélek-ember,
Én most köszöntlek, — Isten-szerellemmel,
Szent Jézusnak vérző hitével,
Amelynek lángja csillagokig ér fel
S szívek mélyébe villámként hatol:
Én látlak, jent-jent, messze valahol,
Hol az igazság fényei lobogva égnek!...
...Hozzád kiált s Téged dicsér e lelkes ének...!*

Ajka, 1934 december 28.

Dr. Baltázár Dezső református Püspök úr Ónagyméltóságának tisztelettel és szeretettel ajánlja

DR. SOMOGYI KÁROLY.

Sok igazság van . . .

Sok igazság van az id. Szigethy Gyula bátyánk cikkében, amit lapunk előző számába írt a lelkésztestvériségről. Vannak, akik őt közelebről nem egészen jól torzomborz embernek ismerik és csodálkoznak az írásán, de éppen ez bizonyítja, hogy igazsága van sok tekintetben.

Ma úgy áll a dolog, hogy a lelkésztestvériségnél (kollegialitás, szolidaritás) főbbet jelent a lelkes baráti kör. A belső, lelki barátságban levők vagy egészen idegenek nem mennek el beköszönés nélkül a lelkésztestvérük kapujában, ha történetesen arra járnak, de az ellenfél „lelkésztestvérek” bizony elmennek, mert ha nem szívesen is, de kénytelenek vele. El kell itélnünk az ilyen állapotot, még akkor is, ha mélyeséges sajnálatunkra, magunk felett ítélkezünk is, mert nincs köztünk senki, akinek egy-két hasonló esete ne volna!...

Ma is úgy van fájdalom, hogy a tiszteletes diákok és némely professzor közt olyan a viszony, mint az ellenfelek között. Nem tudják egymást megérteni. Nem akarom a lelkészek közötti testvérietlenség miatt a tanárokat okolni, de már onnan is kellene, a Kollégiumból, hoznunk valamit, ha csirában is, a testvériességből. A római katolikus pap már onnan elhozza a szubordinációt, a kézesök alázatát a rend felsőbb tagjai iránt. Nálunk állítólag nincsen efféle, legfeljebb: primus inter pares és a primusokra nem is szoktak panaszkodni, hanem a paresek annál többet egymásra.

De hát mi teszi őket: a lelkésztestvéreket ellenfelekké?... A sok ok közül csak néhányat említek fel: az önzés, a féltékenység, a hálátlanság. Például:

valamelyik lelkész szívességre kéri fel egyik vagy másik szomszédját, hogy helyettesítse. Az megteszi, de a szívességet alkalom adtán nem kapja vissza. Ebből köztük is és a gyülekezetben is háborúság támad, mert volt eset rá, hogy az adós lelkész megígérte, hogy átmegy helyettesíteni és nem ment. A násznép csak a negyedik határban akadt aztán eskető papra. Képzelték milyen lelkésztestvériség fejlődik ki köztük!?!... A gyülekezet is csak hosszú idő múlva csendesedik el!...

Van úgy, hogy az utód az elődjét ócsárolja volt gyülekezete hívei előtt, hogy ő jobbnak, kiválóbbnak tűnjék fel. Ezt vissza mondják természetesen és ezek nem köszönnek többé egymásnak. Vagy az elszámolásból kifolyólag támad közöttük ellentét?...

A hiúság és a kevelység is ellenfelekké teheti a „lelkésztestvéreket”... Nem szabad egymást lenézni, ha akár anyagilag, akár szellemileg jobban megáldott is bennünket az Isten, mint másokat. Nem egy gazdag papot árvereztek már el és nem egy büszke, eszes ember végezte agylágyulással, (hogy egyebet ne mondjak: rossz gyermekek csúfjára!)... A nagy parókhianak, pláne a városnak meg óriási kísértése van, hogy az ott szolgálók elnézzenek a peregrinusok felett.

Kacagnom kellett azon a vakságon vagy korlátolt-ságon, mikor egyik újdonsült tanácsbíró, állítólag azt mondta volna nemrég egyik régi barátjának: „Sajnálom, hogy most már nem lehetünk olyan jó, bizalmas barátok, mint eddig, mert most már tanácsbíró vagyok.” Mit mond vagy legalább mit gondolhat akkor egy esperes!?!... (Ha ilyen mentalitású?)

„A tiszteletadásban egymást megelőzők legyetek” mondja az Írás. (Róm. XII. 10). De ez nemcsak nekem, hanem neked is szól egész bizonyosan. Remélem: Pál előtted is a „Nagy apostol”!?!...

Majd ha nem különböző érdekek, nem személyi politika és nem dicstelen versengés irányítja köztünk az Isten országára tartozó dolgokat, hanem az imádsági és a lélek, akkor lesz lelkésztestvériség és lesz igazi barátság, de lesznek virágzó gyülekezetek is!... Addig pedig: „Türjétek el egymást szeretetben és ha valami panaszotok van, bocsássátok meg egymásnak, mint Krisztus is megbocsátott nektek!.. (Köl. III. 13.)

És Szigethy Gyula bátyánknak egy csepp igazsága sem lesz. Talán ez egyszer ő is azt szeretné!?!...

Balmazújváros.

Kósa Béla.

Tudomány és irodalom

A debreceni Kollégium az 1848—49-i szabadságharc és a önkényuralom idején.*

Írta: Dr. Nagy Sándor.

Nemzeti történetünk az 1848-i eseményekkel olyan fordulóponthoz jutott el, mely évszázados állapotokat zárt és jövő fejlődési lehetőségeket nyitott. Az egész nemzet a radikális átalakulás lázában

* Szerzőnek a „Debreceni Református Kollégium” című művének megjelenés előtt álló II. kötetéből.

égett és a haladás jelszava mellett minden régi intézményt erős bírálat alá vont. Érthetetlen volna, ha e bírálatot épp a nevelés ügye kerülte volna ki.

A nevelésben szükséges újítás vágya rég ott élt már egyeseknek és tömegeknek a szívében s annak most, az általános reformok megvalósításának a küszöbén, nyomban igyekeztek hangot adni. Különösen három tényező szava hallatszott el messze: az 1848 július 20-ától 24-ig Budapesten üléselő első egyetemes és közös tanügyi kongresszusé, az első magyar felelős kormány kultuszminisztériumé és maga az ifjúságé. Mindenik tényező reformtörekvését a legszabadabb liberálisizmus és demokrácia jellemzi.

Újítási tervek.

A régi nevelési rendszer ellen legélesebb kifakadásai, a jövőre nézve szinte forradalmi tervei a tanügyi kongresszusnak voltak. E nagygyűlés, melyben az óvodák vezetőitől kezdve az egyetemi tanárig a nevelés minden munkása részt vett, az iskolák között egységes kapcsolat megteremtésére törekedett s ennek következményeként állami iskolán kívül mást, tehát felekezeti, nem akart ismerni. Indokolásából azonban nyilván látszik, hogy törekvésében nem annyira a történeti múlt érdemeinek higgadt és bölcs mérlegelése, az egyházak multban végzett pedagógiai munkájának méltánylása, hanem általában inkább az egyházzal szemben táplált, ellen-szenve vezetése. Nehéz kielemezni, hogy a kongresszus vezérszónokainak beszédeiben a pedagógia függetlensége iránt való lelkesedés tüze lobog-e jobban, vagy az egyház gyűlölete? Tavasi Lajos, a pesti evangélikus gimnázium alapos képzettségű, de heves vérmérsékletű tanára pl. így beszélt: „Én részemről a magzat körül csak két hatalmat ismerek és így a kettőnek vindikálom a nevelést. Az egyik a szüle, a másik az állam. Egyházra most már tulajdonképpen nincs is szükség, mert az ember életének minden iránybani kifejtését felleli már a szabad, egyenlő és testvéries státusban... A múlt században — folytatja — a pap választja el minket, a jelenben és a jövőben a tanító fog egyesíteni... Ki egyház tagjaként lép fel, az itt ne szóljon. Itt mindenki úgy szóljon, mint polgár.”¹

Mérsékeltőbb, de lényegében hasonló liberális szellem hatotta át Eötvös miniszter tanügyi politikáját is s ezen ő később, második minisztersége alatt sem változtatott. Elvi szempontból ő is amellett volt, hogy iskolája felekezetenem, csak az államnak lehet. Ilyencélű törekvését azonban sem akkor, sem később nem tudta megvalósítani, mert az egyházak a történelem folyamán szerzett iskolafenntartó jogokról semmiképpen nem voltak hajlandók lemondani. A felekezetek által képviselt szellem-erkölcsi erővel való mérkőzésében már az 1848: XX. tc. 3. §-a megtárgyalása végett összehívott értekezleten, melyen a debreceni Kollégiumot Péczely József és Török József professzorok képviselték,² alulmaradt. A katolikusok autonomiára való törekvésének visszaszorítására megfelelő fegyverzet volt, viszont a protestánsokat az önkormányzati jogok bástyái mögül nem tudta kiostromolni. A gyökeres átalakítás elmaradásának kárpótlásul meg kellett

¹ Kornis: A magyar művelődés eszményei. Budapest, 1927. II: 586.

elégednie csupán némely olyan jelentéktelenebb jogok gyakorlásával, melyeket már az előző kormányhatalmak is érvényesítettek, de amelyeket a protestáns egyházak még tőle, a már nemzeti kormányhatalomtól sem vettek jónéven, s e beavatkozással kapcsolatos észrevételeit legfeljebb csak jóindulatú tanácsnak tekintették.³

Bár így az egyházi iskolafenntartó autonómiáján az 1848-i eszmearamlatok sem tudtak jelentékeny részt ütni, a múlt idők nevelési és oktatási rendszerének bírálatával, fogyatkozásainak feltárásával, sőt a középiskolai nevelésre vonatkozó pozitív tervezetével már az újabbkori rendszernek veti meg az alapját éspedig tehát előbb, mint az Entwurf is. Mert nézzük csak, hogy pl. a tanügyi kongresszus milyennek gondolja a jövő gimnáziumát?⁴

Mindenek előtt szembevetendő, hogy erre vonatkozó javaslatok kevésbé radikális, mint általános kultúrpolitikai elvei. A középiskolát hétéosztályúvá, tanulmányi körére és igazgatására nézve más tagozattól elkülönített önálló intézettel kívánja fejleszteni. A filozófiai tanfolyamokat, mint korhadtt intézményt, megszüntetni óhajtja s ebből akarja az addig hatosztályos gimnáziumot egy évfolyammal meg bővíteni. Egyben kívánja, hogy a hetedik osztály elvégzése végén bizonyos „szigorlat alá essék a növendék” (érettségi!) s az egyetemre, vagy az akadémiára való felvétele ennek eredményétől függjön. Tagadhatatlan, hogy a klasszikus nevelésnek nem valami lelkes barátja, de csak azért, mert izzig-vérig magyar gimnáziumot akar s ez eszményéért még az előbb nagy lelkesedéssel felkarolt német és francia nyelv tanítását is mihamar elejti. Új benne továbbá sok olyan elem, melyeknek a lefolyt háromnegyed század alatt még napjainkig is csak némelyike valósult meg.⁵

Az újításnak nem kisebb vágya élt már régóta az ifjúság lelkében is s ennek a „szabadság” beköszönésével sok helyen meglehetősen merész véleménynyilvánításokban és cselekedetekben adott kifejezést. A szabadságot az ifjúság, melynek forrongó energiái a meglevő rendszer ellen rendesen a leg-

² Egyházkerületi jkv. 1848: 210.

³ Mikor a Tiszántúli egyházkerület püspökét a miniszter arra szólítja fel, hogy a Kollégium szellemi és anyagi állapota felől jelentést tegyen, az egyház öngazdálkodási és rendelkezési jogára hivatkozással a kérdést megkerüli. (Egyházkerületi jkv. 1848: 248.). Mikor meg azt kívánja, hogy az iskola a sorrend beosztást is feltüntető beosztással szakítson, kérése megint nem teljesül, mert itt a jótéteményeket ilyen módon lehet legigazságosabb módon kiosztani. (Tanárk. jkv. 1848: május 4.) A pénzbírságolási fegyverzetétől szintén hagyományos okok miatt nem lehet eltérni. (Egyházkerületi jkv.) Tagadhatatlan azonban, hogy ezek már előjelei az oktatás ma már lefőbb irányítója, az állam térfoglalásának, mely teljes körét 1884-ben eléri.

⁴ Bennünket illetőleg kivált ez érdekel. A kongresszus a felső (akadémia) és az alsó (elemi) oktatásban nem javasol újítást, mely nálunk lényegesebb változást jelentett volna. Az egyetemi képzést nálunk az akadémia pótolja, az elemi oktatásnál javasolt négy osztály pedig közel fél-százada ugys megvan.

⁵ A kongresszus terveiben ott szerepel pl. a szaktanítási rendszer, az osztályfőnöki intézmény, de azután az is, hogy ötvennél több tanuló egy osztályba nem járhat, ha több van, számukra párhuzamos osztályt kell nyitni (ennek ellenére Kollégiumunkban az I. gimnázialis osztály először 1876-ban válik kétfelé 68-68 fővel), saját könyvtárt, természetrajzi, mértani, természettani és földrajzi szertárt kell szervezni stb.

hevesebben szoktak tiltakozni, minden időben tág értelemben magyarázza. Hanem azért Debrecenben és a többi református főiskolán, hol a szervezet különben is demokratikus eleveken nyugodott, általában nyugodtabb a helyzet, mint másutt.⁶

A debreceni ifjúság a kívánságait írásba foglalta, nyolc pontban az egyházkerület márc. 22-i gyűlése elé terjesztette és nyugodtan várta elintézését. Az egyházkerület a kéréseket⁷ teljesítette és a kívánt reformokat végrehajtotta. A reformok közül különösen az iskolai törvényszék átszervezése nevezetes, mert a kor demokratikus szellemét híven tükrözi. A tanárkar javaslatára az egyházkerületi közgyűlés kimondotta, hogy az iskolai törvényszék minden akadémiái tagozatnak legyen 6—6 képviselője (esküdt), tehát 12 theológus, 12 jogász és 12 bölcsész. Ezeket az egyes évfolyamok minden külső beavatkozástól szabadon, titkos szavazással maguk válasszák. Közülök azonban az ítélkezésben esetrelétre csak 12 lehet bíró, a többit a vádlott és az iskola fegyelmi ügyészeként először most szereplő kontraskriba egyenlő számban visszautasítja.⁸

(Folytatása köv.)

A debreceni református főiskola nagykönyvtára írásban és képen. Összeállította: *Dr. Varga Zsigmond* könyvtárigazgató. Debrecen, 1934. I. kötet III+228 lap, nagy 8°, II. kötet 103 lap, 4°. A két kötet ára 25— P.

Nemcsak hazai, hanem külföldi viszonylatban is meglepő erővel hat ez a két szép kötet, amely hosszú évek alapos, önfeláldozó munkájának és a könyvtár odaadó, önzetlen szeretetének gyümölcse.

Az I. kötet a könyvtár általános (3—14. l.), majd a fontosabb könyvtári értéksoportok (14—19. l.) leírását adja. Ezek után jön a 46 kódex (19—22. l.) és a 141 incunabulum (1469—1500 között kelt nyomtatvány) felsorolása (23—32. l.). Majd a híres Aldus, Junta, Stephanus, Plantin, Elziver és Tóthfalusi Kis Miklós nyomtatványait számlálja fel a mű (32—69. l.). Különösen meglepő, hogy az 1500 Elzevir-kiadvány közül megvan 501 mű 509 darabban, ezek között 25 magyar szerzőtől eredő értekezés. Méltán figyelmet érdemel az unikumok jegyzéke és ismertetése (69—86. l.). Érdekes

⁶ Csak pár példát lássunk. A pesti egyetem ifjúsága az egyetem kormányzatának szabad elvű rendezését, a tanítás és tanulás teljes szabadságát, a tudományban elmaradt vagy előregedett tanárok elbocsátását követelte. Pozsonyban az ifjúság a tanári gyűlésekre erőszakkal behatolt és vitatta, hogy ott jelen lennie joga van.

⁷ A pontozatok közt nevezetesebbek: a cenzurák és exámennek töröltesenek el, s helyükbe a félévi szigorlatok lépjenek, — a templombajárás kényszere szűnjék meg, — a tanárok az előadásaik szövegét minél hamarabb nyomassák ki, — a szenior és a kontraskriba választása kizárólag ismét az ifjúság kezébe szálljon vissza, — az iskolai törvényszék szervezete korszerűbbé alakuljon.

⁸ Az átszervezett iskolai törvényszék soha életbe nem léphetett. Erre időt a közbe jött események nem engedtek, majd a szabadságharc utáni korszak volt rá kedvezőtlen. A szenior választásának jogába sem léphetett többé az ifjúság. A mozgalmas 1848-i iskolai évben mindössze 25 ifjú maradt bent az iskolában. A tanárkar arra hivatkozással, hogy e csekély szám nem képviselheti az ifjúság egyetemet, Csikos Sándor személyében maga tett szeniort. Sérelmét az ifjúság az egyházkerülethez feleltette, ez a fórum le is tette az időközben úgysis lemondott szeniort, de helyébe most már ő nevezett ki mást: Tóth Istvánt.

tudni, hogy a Régi Magyar Könyvtárból, tehát az 1711-ig magyar íróktól származó művekből van 1247 mű 1273 darabban. Ezek közül azoknak névjegyzéke, amelyek legfeljebb csak öt példányban ismeretesek, 47 lapot tesz ki (92—138. l.). A magyar vonatkozású külföldi nyomtatványaink (Hungarica) időrendes jegyzékét (138—144. l.) a reformáció eredeti irodalmának időrendi felsorolása követi (145—156. l.), amiből megállapítható, hogy elsőrangú választék áll rendelkezésre a reformátorok műveinek és a reformációra vonatkozó iratoknak első eredeti kiadásaiából. Bemutatja még a kötet a híres biblikiadások, ritka és híres művek, illusztrált művek és metszetgyűjtemény, valamint az 1848—49. szabadságharcra vonatkozó emlékek gyűjteményének jegyzékét (156—220. l.). Kedvesen egészül ki a könyvtárról szerzett ismeretünk a híres emberek birtokából való könyvek és a fontosabb reliquiák jegyzékével.

A könyvnek kiemelkedő értéke az, hogy eddig nem ismert, csak sejtett kincsek óriási garmadáját tárja fel szinte kápráztató módon. Lenyűgöző erővel bontakozik ki előttünk a négyszázéves mult hangyaszorgalmának gyűjtése, a századok vérzivatarai között való megőrzés hűsége és mindezek nyomán az a felbecsülhetetlen kincs, amelyhez hasonló a főváros országos könyvtárait kikeve, nincs.

A mű II. kötete az I. kötet legjellegzetesebb és legérdekesebb darabjait mutatja be fényképmásolatban úgy, hogy ez a mű szakembereknek époly kedves, mint amilyen tanulságos iskolai, pedagógiai szempontból.

Mivel ez a kiváló mű méltán tart számot nemzetközi érdeklődésre, ezért a magyar magyarázó és ismertető szöveget nyomon kíséri mindenütt a rövidebb, de világos és folyékony német ismertetés.

Minkét kötetet a fedőlapon *G. Szabó Kálmán* tanítóképzőintézetű tanár fametszete díszíti, a fényképezés és technikai rendezés Kozman Leo műve, a német szöveg *Dr. Benigny Gyula* főgimnáziumi tanárt dicséri s az egész művön *Dr. Varga Zsigmond* könyvtárigazgató mesteri szerkesztése, végtelen türelem, széleskörű szakismerete tündöklök.

Külön dicséret illeti a Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaságot, amely méltó módon állította ki e jeles művet.

Megjelent Igehirdetés cím alatt *Dr. Mátyás Ernő* theol. igazgató szerkesztésében a mult évi szeptember hó 5—7. napjain Sárospatakon tartott lelkesítő továbbképző-tanfolyam előadás-anyaga. A füzet tartalmazza *Farkas István* püspök konferenciát megnyitó beszédét, *Dr. Szabó Zoltán*: Igehirdetésünk revíziója; *Dr. Mátyás Ernő* és *Dr. Zsíros József*: Az exegézis jelentősége igehirdetésünkben (2 előadás); *Dr. Vasady Béla*: Az igehirdetés és a dogmatika; *Dr. Újszászy Kálmán*: A szellem életének modern megnyilvánulásai és az igehirdetés című előadásokat. A 97 oldal terjedelmű, szép kiállítású füzet ára 1-30 P, mely összegnek előzetes beküldése ellenében portómentesen küldjük. Beszereshető: *Dr. Mátyás Ernő* theol. igazgató, (Sárospatak) címén.

A református keresztyénség Apológiája. Írta: *Lic. Rácz Kálmán*, Pápa, 1934. 328 lap. Ára 5 pengő. Amíg régebbi apológiánk és apologetikáink legfeljebb

a vallás vagy általában a keresztyénség becsületéért állanak síkra s a vallásos ember álláspontját védik, addig Rácz Kálmán könyve a református keresztyén vallásosságának, öntudatának a védelmezője és hitének, hite alapjainak bemutatója. Arra vágyik, hogy a könyv elolvasása után mindenki boldogan tehesse le a munkát: „Most már tudom, kinek hittem!” Alaposan, tudományos felkészültséggel, a probléma minden kapcsolatának biztos ismeretével rendelkeznek és a misztikum meg mirakulum tárgyalásától egészen a predestinációig meg a tőke és munkás kérdéséig mindent felölel, tárgyat tökéletesen kimeríti. A háború és béke kérdése épúgy, mint a spiritualizmus és materializmus ellentéte mind-mind felsorakoznak pontos rendbe, síma egymásutánba. Általábanvéve magyar református theologiai irodalmunk nagy nyeresége ez a könyv és értékét, nélkülözhetetlenségét az látja majd be legjobban, aki átdolgozza magát az egyes fejezeteken, amelyek nemcsak a lelke theologiai alapépítményét támasztják alá, erősítik meg újból, hanem igehirdetésének is erőt, savat, acélt és sokszor még érdekességet is fognak nyújtani. Egyetlen kifogásunk, hogy laikus emberek számára nagyon theologiai a munka és meglehetősen nehézkes, mondhatnánk: *tudományos* a fogalmazása. Az egyetemes papság elvének egyre jobban hódító gyakorlata és vallásunk, egyházunk esoterikus-ságnélkülisége megkívánják a nagyobb közvetlenséget, amellyel nagyobb tömegekhez jutathatna el, mint csak a papokhoz és theologusokhoz, akik azonban így is örömmel és tanúsággal, gazdagodással veszik majd a kezükbe.

Alvinczi Péter munkái-ből gyűjtött össze egy tízives, 160 lapos, tekintélyes kötetet *Dr. Incze Gábor*, amelyben *Magyarország panaszá-n*, a harmincéves háborúba sodródó Erdély lépésének igazolásán és Pázmány Péterék vádolásán kívül nagyon sok érdekes kortörténeti és izléstörténeti adatot, anyagot találunk. Magyarságunk és reformátusságunk elsőrangú érdeke úgy Alvinczi Péternek, mint annak a sorozatnak kézbevétele, amelyben ez a kötet megjelent. Ismertetésére visszatérünk. A könyv ára február 15-ig portómentes küldéssel együtt *három pengő 12 fillér*. Megrendelhető: *Dr. Incze Gábornál Budapest, II., Margit-körút 54.*

Hírek az egyházmegyékből

ALSÓSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Hajdúhadházi gyülekezeti hírek. A nagy gyülekezetek lelkigondozásának közismert nehézségeit megcáfoló örvendetes eredményekről tudósít bennünket a hajdúhadházi református egyház mult évről szóló jelentése.

A hitélet gyarapodását mutatja a templomlátogatók számának emelkedése és az úrvacsorával élők szinte szokatlan nagy száma. A legutóbbi karácsonykor például több, mint ezer ember vette fel az úrvacsorát. A nehéz gazdasági helyzetben is örömmel adakozók áldozatkészsége lehetővé tette azt, hogy karácsonykor minden (kb. 100) arra rászorult gyermek ruhasegélyt kapjon.

A kitaró lelkipasztori előkészítő munka a szószékről és vallásos-estékről, azt eredményezte, hogy a Szeretetszövetség ügye a gyülekezet érdeklődésének központjába került. A mult ősszel ott járt gyűjtőt már előre várták a hívek s az rövid egy hét alatt 300 P tagdíjat gyűjtött össze. Ezenkívül többen adtak még természetbeni adományokat is: az elemi iskolások pedig darabonként gyűjtöttek össze kb. 10 mm. fejeskáposztát.

A gyülekezetből már kikerült egy árvaházi vezetőnő: egy másik ingyen ajánlott szeretetmunkára (örvendetes módon már sikerült is jövőjét biztosítani) és egy ilyen ajánlkozó most is van. Néhány szegényebb nő azzal segítette a Szeretetszövetséget, hogy saját maguk által készített értékes kézimunkát ajánlottak fel a javára.

Az ORJÓ református temetkezési biztosításnak kb. 300 tagja van. A Keresztyén Család-ot számosan, a Magyar Presbitert minden presbiter előfizeti. Szántó József palástkészítő-mester adománya lehetővé tette, hogy Dr. Baltazár Dezső püspök fali arcképe 500 református házban ajándékképpen ott legyen. A helyi Hangya-szövetkezet megvett 500 drb szeretetszövetségi naptárt s azt vásárlói között ingyen szétosztotta.

Az utóbbi évek szektaveszedelme mulóban van. Rendszeresen tartatnak a mindennapos és vasárnapi három templomi istentiszteleten kívül házi istentiszteletek is, a hívek, illetve a házigazda előzetes meghívására. Néha 50-60-an is összegyülekeznek egy háznál olyanok, akik rossz ruha, nagy távolság, hideg, vagy más okból templomba nem mennek. Karácsony előtt egy ilyen alkalommal a jelenlevők 12 P-t gyűjtöttek össze a szegények segélyezésére: pedig ők is szegények voltak.

Két helyen rendszeres tanyai istentisztelet is van, melyek végzésében a lelkésznek és segédlelkésznek segítkezik az állami hitoktató, Dr. Kálmán Sándor is. Ha jól összeszámítjuk, egy téli vasárnapon általában tíz alkalommal hangzik fel az igehirdetés. Külön van leventeistentisztelet, tanyai istentisztelet, polgári iskolai áhitat, 9, fél 3 és 5 óra-kor templomi istentiszteletek: közvetlenül utána házi istentisztelet. Délelőtt vasárnapi iskola, délután leányköri, este pedig külön a serdülőknak és külön az ifjaknak bibliamagyarázat.

A leányok a lelkészné vezetésével hetenkint két délutánt töltenek együtt. A fiúknak minden este nyitva áll egy helyiség megfelelő játékokkal és olvasmányokkal. Külön van Ifjúsági Kör (15 éven felülieknek) vezetőjük Molnár Zoltán lelkész és Ifjúsági Egylet (16 éven aluliaknak): vezetőjük Szemes László segédlelkész. Az utóbbiak egyszerű helyi egyesületi jelvényt is kaptak ebben az esztendőben.

A nehéz és lelkiismeretes munkának meg van a látható eredménye is, amiért legyen Istené a dicsőség!

BEREGI EGYHÁZMEGYE

Szegény iskolásgyermek karácsonyi felségélyezése Vásárosnaményban. A vásárosnaményi református Nőegylet fővédnöke Dr. Tomcsányi Vilmos Pálné kegyelmes asszony a vásárosnaményi áll. elemi iskolai szegénytanulók felségélyezésére a református Nőegylet útján a következő természetbeni adományokat juttatta el: 20 drb leányruha,

21 drb fiúadrág, 22 drb fiúing, 4 drb szvetter, 4 drb sapka, 22 pár cipő.

Péchy Szabolcs főispán a beregi református egyházmegye gondnoka 20 drb új fiúruha, 10 drb új fiú télikabát, 10 drb új leány télikabát és 15 pár új cipőt juttatott a szegénytanulók felségélyezésére.

Az adományokat a Nőegylet elnöksége felekezeti különbség nélkül osztotta szét az arra rászoruló szegénygyermek között.

Ezúton is fogadják a nemesszívű adakozók úgy a szegénygyermek, valamint a Nőegylet és a Tanítótétel leghálásabb köszönetét. Vásárosnamény, 1935 január hó 7-én. *Kelemen Gyula*, esperes, lelkész.

BIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

A **biharkeresztesi** gyülekezet a szegénysorsú iskolásgyermek részére gyűjtést rendezett és a múlt december hó 19-én osztották ki az ajándékokat, amelyeknek értéke meghaladta a 80 P-t. A református leányegyesület előadása pedig több mint 100 P-t eredményezett a leányegyesület céljaira. A leányegyesület buzgó vezetői: *Tóth Kálmán* református lelkész és *Fényes Kálmán* református tanítónő.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Bárándon a diakonatus ez évben is — mint évtizedek óta rendszeresen — elvégezte a szeretetmunkáját. Éspedig: december 19-én a Leányegyesület a templomban ruházott fel és látott el lábbelivel 81 szegénygyermek 345 P értékben.

Karácsony szombatján pedig 137 családban 574 szegénynek osztott ki a diakonatus 399-50 P értékű kenyeret, lisztet, főzeléket, sőt.

Hálával kell megemlékeznünk Dr. Szilágyi Lajos főispán úrról, aki az egylet munkáját 100 pengővel segítette elő. A kiosztott adományok összes értéke 744-50 P.

Szegénygyermek karácsonya. *Nagyrabén*, mint minden esztendőben, az idei karácsony is megnyitotta a szíveket és sok szegénynek volt boldog ünnepe. Karácsonyestén az iskolában szépen díszített karácsonyfa köré gyűltek a falu szegényei, a szegény iskolásgyermek; felhangzott a karácsonyi ének, zengett a karácsonyi íge, szárnyalt az imádság és közben leszállt a földre az idvezítő szeretet. Negyvennégy gyermeknek jelentett ez tiszta karácsonyi örömet, csizmát, felsőruhát és más egyebet; mintegy nyolcvan gyermek és felnőtt részesült élelmiszer és egyéb segélyben. Mindezt úgy adták össze jólelkű, áldozatos szívek. Pedig *Nagyrabén* a múlt év nehéz esztendő volt, aszálykár sújtott. Megható volt, mikor az ősz, közel nyolcvanéves esperes, *F. Varga Lajos* asztalt terítettett ünnep I. napján 11 szegénygyermeknek. A lelkek karácsonya volt ez.

A **sárrétudvari** református egyház ez évben a nagy szegénységre való tekintettel szokottnál nagyobb mérvben segélyezte a szegénysorsú családokat és iskolásgyermekket. Kiosztott az egyház vezetősége 130 iskolásgyermek között felsőruhákat, 11 gyermek kapott inget, 30 gyermek pedig cipő-segélyben részesült. A szülők között kiosztott 2 mázsa liszt, 150 kg. krumpli, 14 drb nyúl és néhány kiló szalonna. A kiosztott segély pénzértékben meg-

haladja a 400 pengőt. A szegény iskolásgyermek karácsonyfája mellől senkisémm távozott el, aki ne részesült volna adományban. A tanítótétel e célra gyermek színelőadást rendezett. Leányegyesület műsoros adventi estélyének jövedelmét ajánlotta föl. A vármegye, *Hangya*, Hitelszövetkezet adományai is nagyban elősegítették a segélyezést. Az egyházközség tagjai is nagyszámmal küldték el szeretetadományukat.

Virágh Sándor, egyetemese egyházunk külmisziói lelkésze legutóbb *Nagyrabét* és *Bihartordát* látogatta meg a debreceni egyházmegyében. *Nagyrabéra* folyó hó 5-én este érkezett meg és másnap 6-án, vasárnap délelőtt telt templomban hirdette Istennek ígését a XXIV. zs. 1. verséből vett textus alapján. Délután pedig szintén szépszámú gyülekezet előtt s ugyancsak a templomban tartotta meg előadását a magyar református külmiszióról, annak eddigi eredményeiről, munkásairól s a legközelebbi tervekről, feladatokról, melyeket imádsággal és áldozattal támogatni kell minden magyar református keresztyénnek. *Persely* a magyar református külmiszió javára volt. Megnyitak a szívek, áldott nap volt ez s új remény tüze vitte az esperesi székhelyről a szomszéd *Bihartordára* a külmisziói lelkészt, ki a magyar télben is talál a bihari falvakban megértést, szívet, melegséget.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Gondnokbeiktatás. A hevesnagykunsági egyházmegyében a b. e. Dr. *Herczegh Béla* halálával megüresedett egyházmegyei gondkói tisztre a gyülekezetek egyhangú bizalma *Dr. Kuszka István* ny. főispán, tanácsbíró hívtá el. Az egy értelemmel és egy akarattal történt választás a bibliai igazságnak volt megnyilatkozása: „Aki hú a kevesen, többre bízatik azután.”

Az új gondnok beiktatása Szolnokon a vármegye-ház nagytanácsstermében 1934 dec. 28-án tartott rendkívüli közgyűlésen történt meg. A közgyűlésnek a megszokotton túlnövé ünnepiességet adott az a körülmény, hogy megjelent azon az egyházmegye életben levő volt gondnokai közül vitéz nagybányai *Horthy István* ny. tábornok, valamint *Jász-Nagykun-Szolnok* vármegyének egész központi tisztikara is és *Kiss Zsigmond* kecskeméti esperes. *Dr. Némethy Károly* v. b. t. t. másik nagyérdemű s szerető tisztelettel körülvett tb. gondnokunk másnemű halaszthatatlan hivatalos elfoglaltsága miatt csak lélekben lehetett közöttünk s csak levélben küldhette jóságos szíve meleg köszöntését az ünneplő egyházmegyének s az ünneplő gondnoknak. Meleg hangú levélben köszöntötte az egyházkerület illusztris elnöksége is az ünneplőket és az ünneplőt. A kerületi elnökségnek közgyűlés táviratban mondott őszintén átérzett hálás köszönetet a kitüntető megemlékezésért. A vármegye impozáns megjelenése nemcsak a volt főispán előtt való tiszteletadás, hanem a két ősi magyar intézmény: a vármegye és az egyházmegye megértő, testvéri szeretetének, szolidaritásának dokumentálása volt s nehéz volna megállapítani, hogy a két indítás közül melyik volt az erősebb.

A közgyűlést a XC. zsoltár 1. versének elének-lése és esperesnek biblia olvasása és a lélek meleg

őszinteségéből felbuzgott imádkozása után Dr. Végh Sándor legidősebb világi tanácsbíró, mint gondnok helyettes nyitotta meg keresetlen szavakkal. A megalkulás formaságainak elintézése után közgyűlés alattvalói hűséggel ragaszkodó tisztelettel jelentette áldást imádkozó hódolatát Magyarország Nagyurának, a legelső magyarnak. A szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvének bemutatása s a gondnokválasztás eredményének őszinte ovációk között történt tudomásulvétele után küldöttség hívta meg gondnokot a gyűlésre, akit a terembe léptekor sokszorosán megújuló tüntetően meleg taps és éljen köszöntött. A percekig tartott ünneplés elültével s a gondnoki eskü elhangzása után Török Imre esperes köszöntötte elnöktársát meleg szóval, meleg szívvel, szeretettel, az anyaszentegyház dolgaiért Isten előtt való felelősséget valló munkatársi készségével. Majd Dr. Kuszka István tartotta meg nagy érdeklődéssel várt és kísért, a figyelmet magához kényszerítő gondnoki székfoglalóját. Első szava alázatos hála a mindeneket intéző Istenhez s esedezés az áldások Osztoatójához, hogy Aki rendel és igazgat mindeneket, Akinek szent akarataiból vannak és történekek mindenek, mindenható erejét dicsőítse meg szolgálatra elhívott és elválasztott gyermekének jó ügykezetén keresztül. Köszönetet mond a presbitériumnoknak a bizalomért s bár nem barátja a pontokba foglalt fogadkozásoknak, mégis kötelességének érzi körvonalozni azokat az elveket, eszméket, gondolatokat, melyeknek zsinórmértéke szerint tisztét betölteni, a rájabizottakban eljárni kíván. A komoly és mélyen átértett gondnoki székfoglaló minden mondatával a lélek mértéke szerint való sáfársági hűségre törekvésnek, az Isten jótetszését kereső „világi pap” lelkületének őszinteséget sugárzó megnyilatkozása volt. A hallgatóságnak akarva-akaratlan éreznie kellett, hogy a szavak mögött nemes szándék igaz akarat van s felelősséget érző és tudó lelken átszűrve szólal minden szó.

A nemesveretű székfoglalót fogadó meleg taps, ünneplés bizonyágtéves erejével mutatta, hogy a szívből származott beszéd a szívekhez ért. Majd Török Vince a lelkész kar, roffi Borbély György a világi rendek, Kiss Zsigmond esperes a kecskeméti egyházmegye nevében köszöntötték az igaz érdem előtt a tisztességtéves zászlaját szeretettel meghajtó remekbeszabott beszédekkel az egyházmegye új gondnokát.

A közgyűlés tárgysorozatának ünnepi fele Vargha Zoltán lelkész-főjegyző eskütételével, az egyházmegye e nagyhűségű munkásának esperes által új tisztségébe történt beiktatásával, szerető köszöntésével s az új jegyzőnek magát az új munkakörben is odaadó hűségre ajánló köszönő beszédével bezárul s a gyűlés áttért a mindennapi élet kérdéseinek, a hétköznapi problémáknak tárgyalására, megoldási módzatainak keresésére. A tárgysorozat pontjai gondos előkészítés eredményeképpen gyorsan és simán peregték le egymásután, nagyobb vitát csupán egyes egyházak nagymérvű köztartozásai behajtásának kérdése indított, azonban itt is egyértelmű elhatározásra vezetett a „suprema lex salus rei publicae” klasszikus elve keretei között mozgott magas színvonalú nemes vita.

Közgyűlés után az egyházmegye alkotótagjai s a szépszámú vendégsereg közebére gyűltek egybe,

melyen lelkeshangú felköszöntők juttatták kifejezésre az ünnepi hangulatot és örömet.

Az egyházmegyei bíróságnak ez alkalommal nem kellett üléseznie.

Kunsági.

A rákócifalvai református egyház dec. 24-én délután megható és kedves műsoros karácsonyfa-ünnepélyt rendezett, melyen a gyermekek szavalatokkal és énekszámokkal szerepeltek, a lelkész beszéde után egy kisleány imádkozott. Ezen az ünnepélyen 50 szeretetesomagot, 4 zsolnárt, 20 imádságos könyvet, 9 pulóvert, 9 sapkát, 10 ruhát osztott ki a lelkész. Ezek a kiosztott ajándékok szeretetadományok voltak.

A rákócifalvai református egyház a karácsony-előtti héten mindennap este 6 órai kezdettel a karácsonyi ünnepekre előkészítő istentiszteleteket tartott, mely istentiszteleti áhitatokat a karácsonyesti templomi vallásos-est zárt be.

KÖZÉPSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Imaházavatás. A szent karácsony ünnepén a kora reggeli órákban ünneplőbe öltözött férfiak igyekeztek Nagykállóban az élet legszomorúbb hajléka az elmeügyintézet felé, ahol ezen napon avatták fel az intézetben létesített református imaházat.

Görömbei Péter református lelkész szívet lelkét megrázó imával és mélyen járó alkalmi prédikációval avatta fel a színültig megtelt tágas, egyszerű, de impozáns imaházat, majd segédlelkészei közreműködésével úrvacsorát osztott a megjelent érdeklődőknek és az elmeügyintézeti ápolottnak.

Az ünnepségen résztvettek: Dr. Langer Árpádné az intézet igazgatójának felesége, Dr. Nánassy Andor országgyűl. képviselő, főgondnok, Tóth József gondnok, Kardoss Lajos adóhivatali főnök, Lénárt István vezetőjegyző és Bereczky György községi főbíróval élükön a községi előljáróság, számos presbiter, Dr. Somogyi István intézeti főorvos vezetésével az intézet orvosi kara és ápolószemélyzete, valamint az összes református vallású ápolottnak.

A felavató ünnepség a jelenvolt érdeklődőkre, különösen pedig a beteg hívekre láthatólag mély benyomást tett s az utóbbiakra nagy lelkimegkönnyebbülés volt.

Az imaház létesítése és felszerelése Dr. Langer Árpádné az intézeti igazgató feleségének és Dr. Somogyi István intézeti főorvosnak az érdeme, akik ezzel Isten dicsőségének áldoztak és az egyenlő elbánás szempontjából egy évtizedes hiányt pótoltak.

NAGYSZALONTAI EGYHÁZMEGYE.

A magyarhomorogi református egyház közönsége szép keretek között ünnepelte dec. 23-án Juhász Imre lelkipásztorának 25 éves szolgálatát, mely alkalomból egy szép ezüstkötésű bibliával ajándékozták meg.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A szatmári református egyházmegye, a Siposs József tóristvándi lelkipásztor esperes lemondása, illetve nyugalomba vonulása folytán megüresedett esperesi tisztségre, a múlt évi december hó 19-én megszámolt szavazatok többségével, Tóth Sándor nábrádi lelkipásztort választotta meg.

GYÁSZROVAT

Dr. Soós Béla debreceni lelkész felesége szül. *Szász Irma* életének 35., boldog házasságának 15. évében, alázatos hittel viselt súlyos betegség után az Úrhoz költözött. Földi testét folyó hó 4-én a debreceni Köztemető diszravatalozó termében tartott gyászistentisztelet után helyezték örök nyugalomra. „Boldogok a Tisztaszívűek, mert ők az Istent meglátják.” (Máté 5 : 8.) *Lelkésztestvérünk gyászában öszinte testvéri együttérzéssel osztozunk.*

Kocsis József sonkádi nyugalmazott református lelkész életének 81., boldog házasságának 54. évében december hó 14-én rövid, kínos szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Hült tetemeit múlt hó 16-án a sonkádi temetőben helyezték siri nyugalomra. Gyászolják elhunytát: özvegye, négy gyermeke, két menyje, két veje, 12 unoka, nagyszámú rokonság és a gyülekezete. Buzgó, hivatott, jó és hü lelkipásztor, szeretett, gondos, áldott családfő volt. — Legyen áldott emlékezete.

KÜLÖNFÉLÉK

Dr. Baltazár Dezső püspök, aki már hónapok óta megrendült egészséggel, de egész lélekkel látta el sok-sok teendőjét, egészségének helyreállítására kórházba vonult. Az egész magyar református egyház féltő szeretettel figyel a kórházi ágy felé. Imádkozunk mielőbbi felépüléséért.

A **tiszáninneni egyházkerület** azt, hogy kétszázéve választotta első püspökét, méltó keretek között 1935. esztendőben ünnepli meg.

A **felsőházi tagságban** az elhunyt Dr. Antal Géza püspök utódja Farkas István tiszáninneni püspök lesz.

Petri Pál a Budapest-Kálvintéri református egyház főgondnoka. Dr. Petri Pál közoktatásügyi államtitkár a Kálvin-téri egyház főgondnokául választotta meg. Ünneplés beiktatása január 6-án volt, amikor az új presbitereket is beiktatták hivatalukba.

Dr. Antal Géza püspök végrendelete. Dr. Antal Géza püspök szabad rendelkezésre álló vagyonát, értékpapírjait, kétemeletes házát, 5000 kötetes könyvtárát a pápai református főiskolának hagyományozta, a pápai gyülekezetnek pedig a tókereti földjét.

A **tiszántúli református egyházkerület** új tanügyi előadója **Ormós Lajos** igazgatótanító lett, aki az országos református tanítóegyesületnek elnöke.

Az **Országos Református Szeretetszövetség** nagy taggyűjtő hetet rendezett az egész városra kiterjedően Debrecenben.

Lelkészelnök választás, főgondnok és presbiterek a debreceni presbitériumban. Lélekemelő, nagyfontosságú gyűlést tartott a debreceni presbitérium január 3-án. A presbitérium egyhangú nagy lelkesedéssel lelkészelnökévé Dr. Baltazár Dezső püspököt választotta meg ismételt. Ezen a gyűlésen iktatta be az egyházközség főgondnoki tisztébe az ismételt egyhangú lelkesedéssel megválasztott Dr. Vásáry István polgármestert. Ez alkalommal tett esküt az egyházközség kilenc új presbitere. Az ünneplés beiktatások után a presbitérium megválasztotta albizottságait, küldött-ségeit, a bizottságok elnökeit. Az árvaügyi bizottság elnöke Urav Sándor lelkipásztor, az ispotályi vegyesbizottság elnöke Molnár Ferenc lelkipásztor, az előkészítőbizottság, missziói bizottság, számonkérőbizottság, orgonaépítő bizottság, iskolákat építő bizottság, ösztöndíjosztóbizottság elnöke Dr. Baltazár Dezső püspök, Dr. Vásáry István fő-

gondnok, a felügyelőbizottság elnöke Balogh Béla, a gazdasági bizottság elnöke Márk Endre, az iskolaszék elnöke Molnár Ferenc lelkipásztor, a Dóczy leánynevelő-intézet igazgatótanácsának elnöke Kolozsváry Kiss László lelkipásztor, a vallásoktatási bizottság elnöke Urav Sándor lelkipásztor lett.

Tisztújítás a debreceni vallásoktató-lelkésztestületben. Az általános tisztújítás során a debreceni vallásoktatólelkészek testülete elnökévé Papp Imrét, előadó-jává Kántor Józsefet választotta meg.

Debreceni református egyházunkban az 1934. esztendőben 1660 gyermek kereszteltetett meg. Eltemetett 1334. Házasságra lépett 415 tiszta és 119 vegyes pár. Szaporodás 313. Lélekszám 72,329.

A **debreceni theológusok** „Boesky” bajtársi egyesületének „Bethlen” vezértörzse e tanévben is szándékozik folytatni Isten segítségével azt a falubelmissziós munkát, amelyet az elmúlt iskolai évben megkezdezt.

A **debreceni Kollégium egyetemi ifjúságának áldozatkészsége.** A Kollégium tápintézetében étkező egyetemi hallgatók közös akarattal két vacsorájuk egyenértékét a szerbek által kiüldözött magyarok segélyezésére ajánlották fel: az összeget, 54 pengő 36 fillért rendeltetési helyére juttatták.

A **mezőtúri református egyház** két új segédlelkézi állást szervezett, amelyekre Pótor Sámuel és Tóth Istvánt alkalmazták.

Az Actio Catholica igazgatóságának nyilatkozata. Mihalovits Zsigmond kanonok, az Actio Catholica igazgatója érdekes nyilatkozatot adott a Budapesti Hírlap munkatársának. „Az Actio Catholica munkája nem irányul más felekezetek ellen. Örömmel látjuk, hogy a protestantizmus befelé irányuló munkát végez. Szekfü Gyula álláspontján vagyunk. Magyarországnak kettős arca van: katolikus és protestáns. Aki ezt megváltoztatná, az ország történelmi arcát akarná meghamisítani.”

Az **érmelléki református egyházmegeye** a Végh József lemondásával megüresedett esperesi tisztség betöltéséről december hó 2-án akart dönteni. A szavazásnak azonban nem lett végleges eredménye, amennyiben Szabó Zoltán 18, Hegedűs Bertalan 10, Kalmár István 8 szavazatot kapott. Így a két első jelölt közt pótszavazás lesz.

Akik a református hitet megtagadták. A múlt 1934. esztendőben a szatmári református gyülekezetben 23-an tagadták meg református hitüket és tértek át más vallásra. Ezeknek a kitérteknek neveit megörökítés és a hívek tájékoztatása céljából az „Egyházi Híradó” közzétette. Áttért róm. kath. vallásra 7, görög katolikusra 10, görög keletire 5, adventista 1, baptista 1. Nagyváradon kitért a református egyházból 99, áttért a református vallásra 20.

A **presbiterek** legszükségesebb segédeszközökkel való ellátását határozta el a máramaros-ugocsai egyházmegeye. Öt év alatt felszereli mindazokkal a legszükségesebb könyvekkel, melyek nélkül egy református presbiter se tudja, miért református és miért presbiter. A következő könyveket küldi meg 1934-ben: A presbiterség és öskeresztységében, Kálvin korában és ma 1935-ben: Bevezetés a bibliába. 1936-ban: A Heidelbergi káté. 1937-ben: A magyar református egyház története. 1938-ban: Egyházunk szervezete és főbb törvényei. Ezeket az esperes minden presbiternek megküldi olesó árért, akik bizonyára szívesen megfizetik azt.

Zilahon a reformátusság új modern iskolát létesített, sok költséggel és nagy áldozatkészséggel.

A **debreceni tanítóképzőintézet és polgári fiúiskola meglátogatása.** Dr. Baltazár Dezső püspök úr decemeber hó 4-7. napjain meglátogatta a debreceni Kollégium tanítóképzőintézetét, december hó 18-22-én pedig a Kollégium polgári iskoláját.

Püspök úr minden egyes tanárnak legalább két tanórán volt jelen, s úgy az egyes tantárgyak módszeres kezelését, valamint a tanítás eredményét: a növendékek ismeretét, kifejező képességét vizsgálat tárgyává tette, de különösebben megfigyelte a két intézet vallásos nevelését, általában nevelő eljárását, a növendékek magavisletét. A vizsgálatot záró értekezleten felhívta Püspök úr mindkét tanári testület figyelmét arra a helyzeti energiára, amely két intézetünknek elhelyezésüknel fogva felmérhetően előnye, de rámutatott arra is, hogy ez elhelyezés, ez előny,

a Kollégium négyzázéves multja, ennek sok drága tradíciója súlyos kötelezettséggel is jár: a Kollégium iskoláinak elsőnek kell lenni az egyenlők között. A látottak felett különben a Püspök út teljes meglegedését fejezte ki s további, a Lélek által indított munkára buzdította a tanári testületet.

A látogatás alkalmával a Püspök urat mind a tanári testület, mind az ifjúság a mélyeseges tiszteletnek és szeretetnek megható jeleivel vette körül.

Püspök úr kíséretében a vizsgálatban résztvett dr. Papp Ferenc polg. iskolai és tanító(nő)képzőintézeti felügyelő.

Temetési segélyakciónk egy évi eredménye. Első esztendejét töltvén be az ORJÓ temetési segélyakciója, számot akarunk adni nagyjában sáfarkodásunkról. Tesszük ezt azért is, hadd ítéljék meg az érdeklődők és illetékesek, hogy érdemes volt-e ebbe az egyháztársadalmi munkába fogni és érdemes-e vele tovább is foglalkozni.

Az ítélet alkotásánál azonban figyelembeveendő, a jelenlevő idők mostohasága, a gondolat újszerűsége s a munkatársak mentalitása. Mi nagyon örvendénk, ha lelkésztestvéreink közül minél többen közölnék velünk véleményüket, tanácsaikat, munkakészségüket és kritikájukat, még ha nem is kedvező az, mert a legtöbbet a jóindulatú kritikából lehet tanulni.

Országosan majdnem 25 ezer (a decemberi eredmény még nem tudjuk) lesz azoknak a száma, kik akciónk útján gondoskodtak arról, hogy haláluk esetére levegyék hozzátartozóik válláról az eltemetés gondját. Ebben az egyházkerületben 12,000-en felüli a taglétszám.

A temetési segély főkeértéke meghaladja a hatmillió pengőt.

Elhalt tagok után több, mint 12 ezer pengő temetési segélyt utaltunk ki.

Református lelkészek és lelkésznék eltemetéséhez 3000 pengő segélyt juttattunk s két kerületben (Budapest, Debrecen) elérte a megkívánt taglétszám, intézményszerűleg megkezdődött a lelkészjellegű egyének és nejeik ingyenes temetési segélyben való részesítése.

Kenyeret adtunk mintegy hetven református egyéneknek, kik mint irodai alkalmazottak, vagy mint központból kiküldött szervező taggyűjtők voltak alkalmazva s kik között jónéhány állás nélküli segédlelkész szerepelt.

Egyházkerület és egyházközségi jótékonyági célokra 30,000 pengőn felüli összeget juttattunk.

A helybeli taggyűjtéssel és díjbeszedéssel megbízottak részére több mint 60,000 pengő jutalékot fizettünk.

Jónéhány ezer pengőre megy az az összeg, mit nyomtatványok, röpcédulák, körlevelek kiállítása fejében, kizárólag református vállalatoknak fizettünk.

Negyvenöt olyan egyháznak, hol tagjaink száma a 100-at meghaladta, adományoztunk egy-egy gyászlobogót.

Összeredményében 200,000 pengőn felüli az az összeg, mit az ORJÓ temetési segélyakciója útján alig egy év alatt, a református érdekek szolgálatára tudtunk megszerezni és állítani, mert tudni kell azt is, hogy az utolsó fillérig minden haszoneredmény erre a célra adatik. Olyan tétel ez, melyet eddig református egyházi életünkben nélkülöztünk s melyet a mi érdekeinket nem szolgáló tényezők könnyvetek el. önző egyéni számlájuk javára és olyan esemény, mely felett minden egyháza és népe iránt érdeklődő reformátusnak elgondolkozni érdemes és kell. Láthatjuk ebből a kicsiny kezdetből is, hogy bennünk reformátusokban van olyan érték, van olyan forrás, melyet ha feltárására és kihasználására összefogunk, segítség és áldás fakadhat belőle népünk és egyházunk javára. Hogy pedig a mai bizonytalankodó és a jövőt borulatosn mutató időben éppen nekünk reformátusoknak mekkora szükségünk van erre, ki merné elvitatni?

Az anyagiakon kívül azonban igen nagyértékű az az erkölcsi siker is, ami munkánk nyomában jár. Cselekedeteinkből látják híveink, hogy életsorsukkal törődünk, s nehéz küzdelmeikben segíteni akarunk és bizony nagyon sok atyánkfia fejezte ki efeletti jóleső örömét s mondotta, hogy már régen kellett volna ilyeneket tenni.

Természetesen mint minden munkának, úgy ennek is a munkások hívségétől függ a sikere. Az eddigi eredmény, az eddigi munkába állottak buzgóságának köszönhető.

Az ezután is ettől függ. Amilyen mértékben teszik ezt a gondolatot magukéva lelkésztestvéreink s dolgoznak is érte, úgy fog fokozódni az eredmény s a remény is, a továbbépítésre. Püspökeink tanácsban, intelemben, jóindulatban utat mutatnak s buzdítanak a munkára. Az ORJÓ pedig továbbra is a legnagyobb szolgálatkészséggel és teljes önzetlenséggel teljesíti kötelességét. Ha aztán így mindannyian, kik egyházunkat és népünket szeretjük: az áldozatos szolgálatra készek vagyunk, megvethetjük olyan alapját anyaszentegyházunk jövőjének, melynek falai, az idők pusztító viharával szemben is rendületlenek maradnak.

Egerházy Lajos,
ORJÓ igazgató.

Hősi halottaink „Emlékezet Temploma“. Az ember, különösen a magyar ember könnyen felejt. A gyors felejtésnek bizonyos tetteknél és eseményeknél helye van, sokszor áldás a gyors felejtés, de sok esetben a könnyen felejtés a hálátlanságnak a bizonyítéka, az egyéni életben jellemeli fogyatékossággá, a nemzeti élet szempontjából pedig valóságos átokká válhat. A hazáért hősi halált halt apák, fiúk, házas társak, testvérek, barátok és rokonok emlékét kegyelettel kell megőrizni minden magyar embernek. Tiszteletreméltó áldozatkészségről és kegyeletes érzésről beszél a sok hősi halott emlékét hirdető szobor és más emlékmű a magyar falvakban és városokban, de sokáig éreztük hiányát annak, hogy nem volt olyan elgondolás, amely lehetővé tette volna egy helyen, az ország fővárosában, hősi halottaink emlékének együttes megőrkítését.

A Budapest—Tisztviselőtelep—Külsőferencvárosi Református Egyházközség ezt a hiányt kívánja pótolni. Mikor elhatározta, hogy épülő templomát „Emlékezet Templomának“ nevezi s azt elesett hőseink emlékének megőrkítésére felajánlja.

A hősök emlékezetére való hivatkozással indult meg a gyűjtés. Hozták az özvegyek, árvaik az elesett hőseik vitézségi érmeit, arany, ezüst óráit, ékszereit s keservesen keresett filléreit. A gyülekezet tagjai a bőjti hónapokban megvonták maguktól a jobb ételt, a szórakozást, a dohányzást, a villamoson való utazás helyett gyalog jártak s az így megtakarított pengőket hozták a templom-alapra.

Az 1930 április 15-én az egyház, katonai, polgári méltóságok s a hívek ezreinek jelenlétében megtartott alapkövetési ünnepélyen vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója „Isten dicsőségére, az elesett hősök emlékezetére“ jelmonddal tette le az alapkövet. Ezen szavak fénylenek aranyvetűkben köbevéssé a templom homlokzatán. Az Emlékezet Templomot Öfőméltósága kegyes volt elfogadni, mint tízéves kormányzói jubileuma egyik alkotását és megengedte, hogy az első hősi halott gyanánt a világháborúban önként hadbavonult s ott önként önfeláldozóan vállalt kötelessége teljesítése közben hősi halált halt öcsésének, vitéz nagybányai Horthy Szabolesnak, Szolnok vármegye főispánjának a neve örökíttessék meg. A másik nagy magyar hősi halált halt férfi neve: gróf Tisza István, aki a predesztinációt hívó kálvinista férfi nyugalomával nézett szembe a halállal és esett el a gyilkos forradalmárok golyóitól.

Ezen két emléktáblához hasonlóan nyernek elhelyezést az egyes családok által hősi halottaik emlékezetére, a templomépítés vezetőségénél megrendelhető és annak útján elkészülő külön emléktáblák. A közös emléktáblán megőrkíthetik egyes családok, sőt egyházközségek is hősi halottjaik nevét, ezek a nevek egyforma méretben a templom fal-síkján elhelyezendő díszes márványtáblákra kerülnek.

Az Emlékezet Templom, melyet a Budapesti Református Egyházmege is a világháborúban elesett magyar református hősi halottjainak a Pantheonjával tekint, felépült s az emléktáblák elhelyezésére vonatkozó munkálatok most vannak folyamatban. Ez okból az Egyházközség Presbitériuma felhívja az ország reformátusságát, hogy akik akár közös emléktáblán kívánják hősi halottaik nevét megőrkíteni, forduljanak az Egyházközség lelkészi hivatalához: X., Üllői-út 90. sz. alá (telefon: 43—4—34.) s ezt a szándékukat mielőbb jelentsék be.

A külön emléktábla előállítási ára a névvel, plasztikus családi címerrel külön mintázva 50 pengő.

Egy hős nevének a templomhajó belsejében a falsíkon márványba vésett 2—4 cm.-es aranybetűvel történő közös emléktáblán való felvétele 10 pengő. Ugyanott külön cimerral, 20×20 cm., vagy más külön szöveggel aranyban még külön 10 pengő.

Az egész összeg csupán egy sírkoszorú ára, mely a kegyeletérzést még századok múlva is visszatükrözi.

A kollégiumi egyetemi ifjúság áldozatkésztsége. A Kollégium tápintézetében étkező egyetemi hallgatók közös akarral két vacsorájuk egyenértékét a szerbek által kiülőzött magyarok segélyezésére ajánlották fel, az összeget, 54 pengő 36 fillért rendeltetési helyére juttatták. Aki ismeri a mai egyetemi hallgatóság szociális viszonyait, az kellőképpen tudja méltányolni és értékelni ezt a nemes gesztust. Ez az ifjúság valóságban is megbőjtölte ezt a két estét, hogy a nemzeti összetartásnak ily szép példáját állíthassa elénk. Ez az adomány igazi áldozat, de keresztyéni áldozat. Mikor ez az ifjúság a nyomorúsággal küzd, hogy pályáját elvégezze, melynek végén nincs előtte még a becsületos munka ígérete sem, akkor kinyújtja kezét és adományoz azoknak, akiket magánál is szegényebbeknek lát. A Kollégium értékes hagyományai és szellemisége ma is működnek az ifjúság lelkében.

Hírt adott már róla a legtöbb egyházi lap s általában a napi lapok, hogy Sípos Károly esperesi s.-lelkész szerkesztésében *Hittallók* címen anthológia kerül rövidesen sajtó alá, mely református költők legszebb vallásos verseit tartalmazná, megmutatva, hogy a ma élő és író református költők, mit és hogyan írnak hitük dolgairól, tehát egy nagy hitvallásnak ígérkezik ez a készülő kötet, amelybe Oláh Gábor, V. Sípos Ida, Kovácsné Huszár Jolán, Szigethy Ferenc, Dömötör Ilona, Tollas Béla, Tanka János, Varga Lajos, e két tanító költő-kiválóság és sokan, sokan mások küldtek be verset, ifjabb és régibb generációból s éppen a felgyült óriási anyagra tekintettel, melynek feldolgozása időt igényel, még lehet beküldeni verset folyó hó 20-ig, Sípos Károly. Nagyrábé címre. Személyre szóló külön felhívást ne várjon senki! És hitét senki ne rejtse el!

A külmissziói kilométer-jegyek bizományosait és terjesztőit arra kéri a Református Külmissziói Szövetség, hogy az eladott kilométer-jegyek árát küldjék be mielőbb a Szövetségnek: Budapest, IX., Ráday-u. 15., II. 27. címre. A végleges elszámolásra a terjesztőket január végén kérjük, amikor is Molnár Mária útiköltségét feltétlenül ki kell küldenünk.

A világmiszió legújabb kérdéseiről részletes tanulmányokat közöl a most megjelent *Félelmetes Tibet*. Aki érdeklődik Isten országa diadalmas-hódító hadjárata iránt, annak okvetlenül el kell olvasnia ezt a könyvet. Ára 1 pengő. Megrendelhető a Református Külmissziói Szövetségnél. Budapest, IX., Ráday-u. 15., II. 27.

A tiszabeesi galambok címen jelent meg a *Misziói Füzetek* legújabb száma. A szerző: Dr. Hegyaljai Kiss Géza érdekes elbeszélés keretében írja le az 1717. évi máramarosi tatárbetörés történetét a tiszabeesiek vak lelkipásztorának, Csaholczy Jánosnak a történetével kapcsolatban. A füzet ára 10 fillér. Nagyon alkalmas vallásos estéken való felolvasásra s traktátusként való terjesztésre. Tömeges rendelésnél kedvezményt ad lelkési hivataloknak a kiadó: Református Külmissziói Szövetség, Budapest, IX., Ráday-u. 15., II. 27.

Az erdélyi tanárok és tanítók román vizsgáinak eredménye. Nemcsak a romániai elszakított terület magyar tanügyi körökét, hanem az egyház minden téren álló vezetőit és felelőseit legelőkeltebben foglalkoztatja ma a tanárok és tanítók nyári román vizsgájának eredménye és a vele kapcsolatban kiadott rendelet.

Mind a kettő elkeseredést váltott ki úgy az érdekeltekből, mint az egyházak és iskolák sorsát szívükön viselő egyháztagokból. A vizsga elrendelési módja és lefolytatása után egyáltalán nem voltak reményeik az eredmény felől, de ily nagyfokú eredménytelenség megállapítása elképzelhetetlen volt.

Az erdélyi egyházkerületből vizsgára hívtak 72 tanárt, akik közül sikerrel vizsgázott 25, a 199 vizsgára állott tanulóból 77, jelenleg már az a helyzet, hogy 52 egyházközségnél nincs románnyelvet tanító, illetve vizsgázott tanító.

A vizsgára behívó rendeletet úgyszólván csak napokkal a vizsga ideje előtt kapták meg. Atanítók egyrészt, kiknek nyelvtudását az ellenőrző tanügyi hatóság megfelelőnek találta és ezért nem is jelölték ki vizsgára, a vizsga felvama alatt minden előzetes értesítés nélkül rendelték be. Ezeknek a készülétre természetesen semmi idejük sem lehetett.

A vizsga anvaga felől semmi tájékozást nem nyehettek; úgy a tanárok, mint a tanítók úgy értesültek, hogy az elemi iskolában tanított tárgyaik képezik a vizsga anvagát. Azonkívül logikusan csak arra lehetett következtetni, hogy nem a tárgyi, hanem a nyelvtudást fogják elbírálni, annál is inkább, mert a miniszteri rendelet a tanfelügyelőség azoknak a felekezeti tanítóknak a kimutatására hívta fel, kik a román nyelvet nem bírják olyan mértékben, amint az oktatás célja megköveteli. A vizsgán azonban olyan kérdéseket tettek fel, melyek ismeretük körét meghaladták.

Mindazáltal abban a nvugod tudatban és biztos reményben voltak, hogy tanáraik és tanítóik legnagyobb része még ezt a vizsgát is sikerrel állja ki, mert ma már a legtöbb elfogadhatóan, sőt jól beszéli az állam nyelvet — amint a látogatási jegyzőkönyvek is igazolják — másfelől pedig őket előzetesen értesítették és hónapokon át lelkiismeretesen készültek a vizsgára.

Nem így történt. Az elmúlt hetekben kiküldött értesítések szerint tanáraiknak csekély, tanítóiknak pedig minimális percentje vizsgázott sikerrel, így a nyilvánosságra hozott ítélet méltán váltotta ki a legnagyobb elkeseredést.

Amellett azonban a szankcióként közölt rendelet a bizonytalan jövő rémével is fenyegetőzik, amennyiben azt tartalmazza, hogy a visszavetett tanítók ebben az iskolai évben csak az I—II. osztályban taníthatnak, a jövő év szeptember 1-től pedig eltávolíttatnak a tanítástól.

Ez már nem csupán tanítóikat érinti, hanem éri az iskolafenntartó egyházakat is, sőt már az autonómiába vág. Tanítóikat az egyház alkalmazza és az egyház fizeti, melyhez az állam még az évekkkel ezelőtt adott segélvél se járul hozzá. Éppen azért a tanítók állása és elbocsátása felől is csak az egvháznak van joga törvényei szerint, tehát fegyelmi úton intézkedni. Addig, amíg az iskolákat az egyház tartja fenn és addig, míg egvházuknak autonómiája van, tanítóikat senki más nem alkalmazhatja, sem él nem bocsáthatja.

Ez a rendelet, mely az iskola és egyházi autonómiát teljesen figyelmen kívül hagyja, az egyházi törvények értelmében teljesen jogtalan. Azért már eddig is minden lehető megkíséreltek s továbbra is minden rendelkezésre álló törvényes eszközt felhasználnak, hogy iskoláik, tanáraik és tanítóik feje felől a csapást elhárítsák.

A jugoszláv hatóságok által kiutasított magyarok közt van Kovácsy Sándor szabadkai lelkész is. Családjával egvűtt a Filadelfia Diakonissza egyesület Bethesda-kórházában kapott egyelőre tartózkodást.

Apróságok Németországról. Németországban még egy évvel ezelőtt is hatmillió munkanélküli volt, most azonban alig két és félmillió azoknak a száma, akik munka nélkül vannak. Németországban minden fiatalember, akinek nincsen magánvagyon, ezer márká házassági kölcsönt kap. Ez a kölcsön kamatmentes és minden gyermek után az eredeti összeg 25 százalékát törlik.

A francia Alpokban, a Mont Blancnál szemben negyven méteres Krisztus szobrot állítottak fel. Az óriási szobor súlya ötszáz mázsa.

A „Times“, a legjelentékenyebb angol napilap minden számában egy-egy bibliai igét közöl a címlapon és hetenként egyszer a lapban egy prédikációt. Hasonlóképpen cselekszik még sok más angol napilap is.

Egy angol ember 196,000 pengős alapítványt tett a háborúban megvakult német katonák javára.

Oroszországról írja az egyik lap, hogy bár a szovjet-kormány mindent megtesz, hogy a népet eltíltsa Istenől és a Bibliától, Oroszországban ma is vannak hívők, akik rendszeren összejönnek istentiszteletre, sőt Belsőoroszországban az istentiszteletek túlszűfoltak. Néhány ember van, aki Bibliát intézetben volt, s ezek ha nem is prédikálhatnak, mégis az Élet kenyerét adják az éhező embereknek.

A moszkvai „Istentelenek Ligája“ a gimnáziumi tanulókhöz igen fontos körkérdést intézett. A kérdések a következők voltak: Hisz-e Istenben? Imádkozik-e? Látogatja-e a

templomot? A feleletek nem voltak kielégítőek az Istentelenek Ligája számára, amennyiben 600 tanuló a következő feleletet adta:

Nem hisznek Istenben	352 (58,2%)
Hisznek Istenben	257 (41,8%)
Imádkoznak	209 (34%)
Látogatják a templomot	194 (31,5%)

A Liga elhatározta, hogy tekintettel erre a nem várt eredményre, fokozott mértékben propagálni kell istentelen eszméit.

Az egyik francia egyházi lap idézi Doumergue Emil szavait a vörös nyomorúságról: „Iszonyú az éhség Oroszországban. Elgondolhatjuk, hogy milyen örömmel és önzetlen átérzéssel mehet a munka, ha a bolsevik kormány vörös katonái töltött fegyverrel ügynökök az ültetésre, magvetésre, aratásra és a gabona behordására. A leningrádi múzeum egyik hivatalnoknője Svájcban előadást tartott a népboldogításról. Ekkor mondomta, hogy Szovjetországban a jegyrendszer van életben. Az egész népességet négy kategóriára osztották fel. Az elsőbe tartoznak a katonák és munkások, 800 gramm kenyér illeti meg őket naponként, minden hónapban kapnak egy kgr. cukrot, fél kgr. zsírt vagy margarint és hetenként 400 gramm húst. A második kategória magábfoglalja az alkalmazottakat, akiknek 400 gr. kenyér jut napjában, 1 kgr. cukor havonként és egy héten 280 gr. hús. A harmadikba tartozóknak 200 gr. kenyér és 150 gr. hús jut. A negyediknek csak kenyere van, de az sem minden nap. Ezenkívül még vannak olyanok, akik kívül estek e kategóriákon, akiknek semmihez sincs joguk, akiket „megfosztottaknak” neveznek.

Szomorú statisztika. A „Hilfskomitee zur Linderung der Weltnot” közli, hogy 1933-ban a világon 2.400.000 ember halt meg éhhalállal. A nyomorúság miatt 1.200.000 ember lett öngyilkos. Ugyanekkor az árak stabilizálása érdekében 568.000 vagon gabonát, 144.000 vagon rizst, 267.000 zsák kávé, 2.560.000 kilogramm cukrot semmisítettek meg és 423.000 vagon gabonát használtak fel tüzelésre. A megsemmisített élelmiszerekkel az éhínségtől elpusztultak 67%-át meg lehetett volna menteni.

Palesztinába a múlt év augusztusában 2760 zsidó költözött tengeren.

Athénből kiutasították az örmény érseket, mert összeköttetésben állott a kommunistákkal és államellenes propagandában vett részt.

A Független Amerikai Magyar Református Egyház a közelmúltban ünnepelte meg fennállásának tízéves évfordulóját. A jubiláló fiatal egyház sok lelkes köszöntést kapott a régi hazából is.

Úszó-templom. Amerikában, a Hudson-öböl mentén elszórt halászfalvak gözhajót vásároltak s azt templommá alakították át. Az úszó-templom vasárnaponként hét falu kikötőjében köt ki.

Mexikóban még mindig tart a katolikus papok üldözése. A mexikói Puebla állam határozatot hozott, hogy 50.000 személyre csak egy katolikus papnak szabad szolgálatot teljesíteni.

Nines többé karácsony Mexikóban. A mexikói kormány legújabb rendeletével eltörölte a karácsonyt. A naptárból ki lehet törölni, de a szívekből nem lehet Krisztus születésének az emlékünnepeit.

Virginia államban igen sok a süket ember. Két lelkes dolgozik közöttük, akik maguk is süketek és a süket ember különleges módján hirdetik embertársaiknak az evangéliumot. Rövidesen azonban új lelkészeket kell beállítani, mert a két lelkes kevésnek bizonyult.

Brassóban, a Cenken, Selyestén József heraldikus egy régi templomot tárt fel, melynek az a legnagyobb érdekessége, hogy egy ósmagyar, pogánykori áldozati kút fölé épült.

Mezopotámiában az ásások folyamán, Dura városa maradványai között találtak egy 232-ben épült keresztény templomot is.

Régi írárok. Egy osztrák tanár egy egyiptomi kereskedőtől kilenc nagyobb és öt kisebb papirusztörédket vett meg Máté evangéliumából. Ezek az eddig ismert legrégebbi kéziratok az első századból valók.

Londonban, az Ellis-féle könyvkereskedésben a világ legrégebb képeskönyvét találták meg. A képeskönyv 1484-ben készült és 108 oldalas.

A világ leghatalmasabb könyvtárai közé tartozik a cambridgei új egyetemi könyvtár, melyben több mint másfél millió könyv van. A könyvtár igen nagy értéke a híres Mainzi Biblia, melyet Mainzban nyomattak 1456-ban és amely 50.000 font sterlingre van biztosítva. Még ennél is hatalmasabb a londoni British Múzeum könyvtára, mely négy millió könyvet foglal magában és több kötetet tesz ki csak a könyvek jegyzéke is.

Az utódállamok közül Magyarországon kelt el legtöbb Biblia az 1933. évben. A Brit és Külföldi Bibliatársulat kimutatása szerint. Tehát ahol legnagyobb a szegénység és a veszedelem, ott a legnagyobb az Isten igéje iránti éhség és Isten segítségével Igéjében.

Nines kizárva, hogy visszaállítják Amerikában a szesztilalmat. Köztudomású dolog, hogy a szesztilalom eltörlése nem terjedt ki egész Amerikára. Még mindig volt 20 állam, ahol a tilalmi törvény életben maradt, s most azokban az államokban, ahol újra szabad az alkoholfogyás, erős mozgalom indult a szesztilalom újból életbeléptetésére. Azzal indokolják meg ezt a felfogásukat, hogy mióta e törvényt eltörölték, hihetetlen mértékben növekedett a közlekedési és egyéb balesetek száma és a szesz nagy rombolásokat vitt véghez az emberek, különösen pedig az ifjúság lelkében és életében.

Cormingban (Newyork mellett) a közelmúltban készült a világ legnagyobb teleszkopja. Az új csillagászati tükör átmérője öt méter, súlya az eddigi legnagyobb négytonnás teleszkoppal szemben harminc tonna. A tükör kvarcból készült, 100.000 dollárba került és 10-szer rövidíti meg azt a távolságot, mely elválasztja földünket az égitestektől. Fénygyűjtő ereje négy milliárd emberi szem látóerejének felel meg.

Hogyan védi Kína a saját iparát a külföldi behozatal ellen? Az egyik kínai városban az ifjúság „síró csoportok”-at szervezett. Ezek a csoportok szíjjeljárnak a városban. Minden olyan áruház előtt, melyben külföldi holmit árulnak, megállnak és sírnak. Így akarják felhívni a járókelők figyelmét, hogy külföldi árucikkeket vásárolni nemzetellenes cselekedet.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4321—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. kereskedelemügyi Miniszter úr folyó évi november hó 30-án 72,650—1934. I. szám alatt kelt iratával értesítette Egyetemes Konventünket, hogy a misszió eladók és a nők értekezletén résztvevők számára engedélyezte a 33%-os vasúti kedvezményt. Ugyanezen iratával a Miniszter úr ezeket hozta tudomásunkra:

„Egyben közlöm, hogy a kért kedvezmény megadása ezúttal utolsó ízben történik, mert 1935. évi január hó 1-étől kezdve a m. kir. államvasutak súlyos pénzügyi helyzetére való tekintettel, az ilyen és hasonló kedvezmények megszűnnek, ami azonban az Elnökségre hátrányt nem jelent, ha ilyen és hasonló ülést olyan időpontra tűzi ki, amikor 33%-os, vagy esetleg még ezt meghaladó kedvezmény bizonyos, a fővárosban rendezett kiállítások, vásárok és egyéb eseményekkel való kapcsolatban egyébként is igénybe vehető. Ilyen kedvezményes vasúti utazást biztosító alkalom a jövő évben előreláthatólag négy lesz: azaz márciusban a tavaszi tenyészállatkiállítás, májusban a tavaszi árumintavásár, augusztusban a Szent István-napi

ünnepek és szeptember-októberben a nemzeti munkahét.

Az egyházi jellegű gyűlések (konferenciák) rendezőit erről tájékoztatás céljából közlöm.

Debrecen, 1934 dec. 17.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4378—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a nagytiszteletű esperes és lelkész urak figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelenő *Hivatalos Közlöny* folyó hó 15-én megjelent 24. számában a népiskolai tanulók zenei magánoktatása tárgyában 60,072—1934. VI. sz. a. kiadott rendeletére.

Debrecen, 1934 dec. 20.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4454—1934. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli középiskolák és középfokú tanintézetek tekintetes igazgatóságaihoz.

Az Egyetemes Konvent elnökségének 6582—1934. sz. alatt a konventi missziói lelkészek munkájának támogatása tárgyában kiadott intézkedését az alábbiakban szószertint másolatban közlöm:

„Főtiszteletű és Nagyméltóságú Püspök úr!

Az Egyetemes Konvent missziói bizottsága előadójának hozzánk intézett jelentése alapján van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a 44—1934. sz. konventi határozat értelmében a Középfokú Iskolák Országos Református Missziói Bizottsága megszűnt s ennek munkakörét a konventi missziói bizottság diákmissziói albizottsága vette át. A diákmissziói albizottság felügyelete és irányítása mellett egyelőre a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége keretében működnek *Dr. Főnyad Dezső és Kiss Sándor* véglegesen, *Morvay István* ideiglenesen alkalmazott konventi missziói lelkészek.

Van szerencsénk Nagyméltóságodat tisztelettel arra kérni, méltóztassék a megnevezett konventi missziói lelkészeket a fő-, közép- és középfokú iskolák *ifjúság lelkigondozásának munkájában igénybevenni, őket ilyenmő szolgálataikban támogatni s a bölcs vezetése alatt álló egyházkerület iskolafenntartó hatóságainak, iskoláinak, egyházi testületeinek és missziói szerveinek figyelmébe, támogatásába ajánlani.*

A diákmissziói albizottság határozata alapján van szerencsénk Nagyméltóságodat tisztelettel arra kérni, méltóztassék velünk — lehetőleg mielőbb — közölni, hogy milyen intézkedések történtek egyházkerületében a csendes napokra vonatkozóan és milyen gyakorlat fejlődött ki ezen a téren.

Megjegyezzük, hogy a beérkező feleletek alapján a diákmissziói albizottság a csendes napok rendezésére vonatkozóan tervezetet fog kidolgozni, amelyet az egyetemes tanügyi bizottság útján a Konvent elé fog terjeszteni, hogy ez a kérdés a gyülekezeti lelképásztörök és az iskolák érdekeinek megóvásával és ezek közreműködésének biztosításával legyen szabályozható.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1934 december 18.

A református Egyetemes Konvent elnöksége:

Dr. Balogh Jenő sk..
főigazgató, világi elnök.

Dr. Baltazár Dezső sk..
püspök, lelkész elnök.

Fentiek alapján felhívom az igazgatóságokat a konventi missziói lelkészek munkájának támogatására. E támogatás vidéken megnyilatkozhatik az illető missziós lelkészeknek előadás céljából való lehívásában és felkérésében. Debrecenben pedig kívánatos, hogy esetenként egy-egy missziós lelkész felkérjenek az igazgató urak a csendes nap keretében előadás tartására.

Debrecen, 1934 dec. 31.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

43—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a nagytiszteletű esperes és lelkész urak, közép- és középfokú tanintézetek tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelenő *Hivatalos Közlöny* folyó hó 1-én megjelent 1. számában 4662—1934. eln. sz. alatt a tényleges és nyugdíjas közszolgálati alkalmazottakat megillető vasúti arképes igazolványoknak az 1935. évre szóló érvényesítése, illetve kiállítása tárgyában kiadott rendeletére.

Debrecen, 1935 jan. 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

93—1935.

KÖRLEVÉL.

Tájékoztató céljából közlöm a nagytiszteletű esperes és lelkész urakkal, hogy az 1933. évi május havában a tiszántúli református egyházkerületben megindított temetkezési segély biztosítási akció 1934 dec. 31-ig 10,476 tagot eredményezett. Ennek alapján a megkötött megállapodás értelmében az 1935. év folyamán elhalálozó esperes, lelkész (segédlelkészek kivételével), lelkészjellegű egyháziak igazolt hozzátartozóinak 200.— (kettőszáz) pengő, míg az elhalálozó feleségeik után az igazolt hozzátartozóknak 50.— (ötven) pengő temetkezési költségsegélyt fog a Gazdák Biztosító Szövetkezete folyósítani. Ennek az igényjogosultságnak előfeltétele az, hogy az elhunyt az ő életében az Országos Református Jóléti és Gazdasági Társulat temetkezési segélyakcióját a tőle telhető módon eredményesen előmozdította; parochusnál, hogy a megbízott tisztelet állandóan ellátta legyen és megfelelt legyen mindazon kötelezettségeknek, amelyek a megbízottakra elő vannak írva.

Debrecen, 1935 január 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3900—1934. szám.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű Esperes urakhoz.

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom, hogy az I. lelkészképesítő szóbeli vizsga idejéről 1935. évi febr. hó 5. (ötödik) napjának d. e. 9 óráját, a II. lelkészképesítő szóbeli vizsga kezdetéről az 1935. évi február hó 12. (tizenkettő) napjának d. e. 9 óráját tűztem ki. Mindkét vizsga a Kollégium épületében lesz megtartva.

Az I. lelkészképesítő zárthelyi írásbeli vizsga febr. hó 4-én (negyedikén) délután 3 órakor, a II. lelkészképesítő írásbeli vizsga február hó 11-én (tizenegyedikén) délután 3 órakor kezdődik.

Az I. vizsgára február hó 4-én (negyedik) délelőtt 11 órakor, a lelkészképzőintézeti igazgató hivatalos helyiségében (Kollégium), a II. vizsgára február hó 11-én déli 12 órakor az egyházkerületi főjegyzőnél a püspöki hivatalban kell jelentkezni.

Mind az I., mind a II. vizsgára jelentkezők a vizsgát megelőzőleg egy hónappal tartoznak okmányaikat (theol. végbizonysítvány, I. lelk. vizsgai bizonysítvány, összes szol-

gálai bizonyítványok a theol. tanfolyam bevégezése, illetőleg az I. vizsga letétele óta) a lelkészképzőintézet igazgatóhoz, illetve Maklár Károly egyházkerületi főjegyzőhöz (Debrecen, Árpád-tér) beküldeni.

Mihez tartás végett tudatom, hogy az I. lelkészképzőbizonyítványra 2 P, a II. lelkészképző oklevélre 10 P okmányhelyet kell az illetéki Díjszabás szerint ragasztani.

Felkérem Esperes urat arra is, hogy amennyiben a vizsgát megelőző hónapban valamelyik jelölt ellen fegyelmi eljárás tételnék folyamatba, úgy erről a vizsgát megelőzően hozzám jelentést tenni méltóztassék.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1934 november 12.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

DEBRECENI ÁLLOMÁS TÉLI MENETRENDJE.

INDUL	H o v á	ÉRKEZIK	H o n n a n
1-42 Sz.	Pladány—Bpest	2-35 Sz.	Budapest
2-50 „	Nyírábrány	6-34 „	Nagykerek
3-05 „	Nyíregyh.-Szerencs	6-40 „	Tiszalök
	Miskolc-S.-A.-Újhely		
4-17 „	Tiszafüred-F.-Ab.	6-41 „	Nyírábrány
5-33 „	Tiszalök	6-50 „	Tiszafüred
5-40 T	Nagykerek	6-51 „	Nyíregyháza
6-03 M.	Nyíregyháza	7-00 „	Budapest
7-01 Gy.	Budapest	7-11 „	Nagyléta—Vértes
7-12 M.	Balmazújváros	8-46 „	Tiszalök
7-50 „	Hajdúnánás	8-56 „	Pladány—Szerencs
7-52 Sz.	Nagyléta—Vértes	9-00 „	Szerencs
7-58 „	Nyíregyháza	9-06 M.	Balmazújváros
8-10 „	Nyírábrány	11-26 Sz.	Szerencs
9-10 M.	Derecske	11-32 M.	Hajdúnánás
11-53 „	Cegléd	11-36 Sz.	Nyírábrány
12-01 Gy.	Nyíregyháza	11-42 „	Nagyléta—Vértes
12-05 Sz.	Füzesabony	11-52 Gy.	Budapest
12-21 „	Tiszalök	13-45 Sz.	Budapest
12-30 Sz.	Budapest	14-02 „	Füzesabony
12-30 „	Nyírábrány	14-12 „	Nagykerek
13-21 „	Nagyléta—Vértes	15-54 „	Tiszalök
14-15 „	Nyírábrány	16-45 M.	Balmazújváros
14-19 M.	Balmazújváros	16-53 Sz.	Nyírábrány
14-20 Sz.	Nyíregyh.-Szerencs	16-53 „	Nagyléta—Vértes
14-30 „	Püspökladány	17-03 Gy.	Nyíregyháza
14-13 M.	Nagykerek	17-52 „	Budapest
14-50 Sz.	Tiszalök	19-06 M.	Nyíregyháza
17-08 Gy.	Budapest	19-22 M.	Nagykerek
18-04 Sz.	Szerencs	20-01 Sz.	Füzesabony
18-05 „	Tiszafüred	20-27 „	Tiszalök
18-10 M.	Nyírábrány	21-34 S	Szolnok—Bpest
18-15 „	Nagykerek	21-43 Sz.	Szerencs
18-31 Sz.	Tiszalök	22-16 M.	Nyírábrány
19-23 „	Nagyléta—Vértes		
21-44 Sz.	Nyíregyháza		
22-20 „	Budapest		

T A R T A L O M :

- Dr. Antal Géza püspök 1866—1934.
Dr. Baltazár Dezső üdvözlése.
Dr. Baltazár Dezső lelkészelnök üdvözlő beszéde Főgondnok és Presbiter-beiktatáson.
Dr. Somogyi Károly: Egy hitvalló magyarnak.
Kósa Béla: Sok igazság van...
Tudomány és irodalom.
Hírek az egyházmegyéből.
Gyászrovat.
Különlélek.
Hivatalos értesítés.
Hírdetések.

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső: **Élég nekem az Isten kegyelme** 1.—
— **A próbáltatások idejéből** —.50
Dr. Bartók György: **Forradalom és reformáció** —.30
Benke Tibor: **A munkásság és a vallás belmissziói szempontból** —.60
Czeplédy Emánuel: **Baltazár Dezső református püspök életrajza** —.50
Dr. Erdős József: **A második helvét hitvallás** 1.—
Dr. Erdős Károly: **Méliusz világító-lámpásának sugarai** —.50
Dr. Illyés Endre: **A magyar református földművelő nép lelki élete** 2.90
Dr. Incze Gábor: **Az Úr áldassék! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira)** 7.—
— **Esketési beszédek** 3.—
— **Keresztelési beszédek** 3.—
— **Temetési beszédek** 3.—
— **„Az az ember Te vagy!” (Prédikációk)** 2.—
Kroeker—Ferenzy Károly dr.: **Világhatalom és Istenországa** 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota: **A debreceni református Nagytemplom** 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla: **Magyar református egyházalkotmány** 1.60
Makay Miklós: **A gyakorlati keresztyénység világmozgalma** 1.80
Dr. Módos László: **Rövid bibliai héber nyelvtan** 6.—
— **Zakariás próféta és könyve** 2.80
Dr. Ravasz László: **A nemzeti egység lelke** —.40
Révész Imre élete 1.—
Dr. Révész Imre: **Az Ige könyve (Prédikációk)** 1.20
— **Kálvin János élete** —.80
Szabó Gyula: **„Sötétségből világosság ragyogjon!” (Prédikációk)** 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs.: **Várxtól Leninig (A modern pogány harcra a keresztyénység ellen)** 3.—
Varga József: **Korálkönyv** 5.—
Dr. Vasady Béla: **A hit misztériuma** 7.—

Fenti műve kaphatók:

„MÉLIUSZ”
KÖNYVKERESKEDÉSBEN
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-UT 26.

Földek, házak, telkek eladása, vétele, bérlete ügyében
forduljon bizalommal
DIENES JÓZSEF O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához, **DEBRECEN, Fűvészkert-utca 16. szám.**

**Kályhák, tűzhelyek, zománc-
edények** előnyösen vásárolhatók jótállással
TÓTH GYULA
vasüzletében
DEBRECEN, VÁROSHÁZA ÉPÜLET.

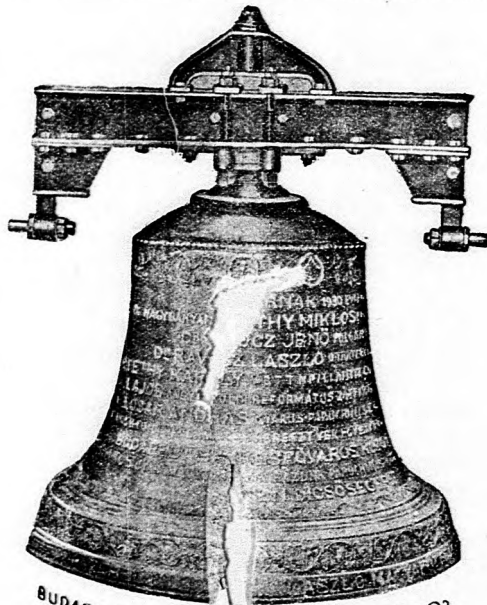
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

**harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár**

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-UTCA 77.

és Petneházy-u. 78. sz. egyesített telken, de a
gyár bejárata: VI., Petneházy-u. 78. sz. alatt.
telefon: Aut. 913-53. sz. Költségtérítéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANGYALFÖL... EF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET... LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.
Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-
díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székes-
fehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy
aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vá-
sáron emléklappal kitüntetve.

**A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.**

Vásároljon a mai gazdasági helyzet-
nek legjobban megfelelő
bevásárlási rendszerrel!

a **„TAKARÉKOSSÁG KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”**
DEBRECEN, DEÁK FERENC-UTCA 6.

évek óta jól bevált és minden előnyt
a vásárlónak nyújtó rendszerével!

Ha még nem lenne igazoló könyvecskéje
és vásárlási utalvány, forduljon ennek kiállításáért
a Takarékoság irodájához Debrecen, Deák Ferenc-u. 6.

Debrecenben: 48 régi nagy megbízható cégnél érvényes
Mátészalkán: 11 „...”
mindennemű szükségletének beszerzésénél ez igazolvány
és utalvány.

Sam a könyvecskéért, sem a vásárlással nem fizet semmit!!

**Minden üzletbe úgy léphet be ez utal-
ványokkal, mint a készpénzvevő!!**

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 6. és 15-48. Debrecen.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, húsvágó-gépek.

Ruha-, télikabát- és felöltőszövetekben
legnagyobb választék és legolcsóbb árak

„Posztóház”-ban

Debrecen, Svetits-palota.

Kérjen mintákat!

Telefon: 34-47.

Vigyázzon! Csak szaküzletben vásároljon!

SZENDRŐ SÁNDOR

zongora-, grammoion-, hangszerraktár
DEBRECEN, BATHYÁNY-UTCA 22. SZ.

Zongorahangolás, javítás Tennis-ülők szakszerű
helyben és vidéken. hűrozása és javítása.

GYENES ANTAL

Központi fűtés, vízvezeték, esatornázás,
légszusz és fűrdőberendezési vállalata

DEBRECEN, SZENT ANNA-U. 8.

Telefon: 19-37. sz.